

RAPORT SAMOOCENY¹

OCENA PROGRAMOWA (PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI)

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet w Białymstoku, ul. Świerkowa 20 b, 15 – 328 Białystok

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **PEDAGOGIKA**

1. Poziom/y studiów: **studia pierwszego i studia drugiego stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne, niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek:² **Pedagogika**

Na kierunku pedagogika I i II stopnia w programach kształcenia zainicjowanych przed 01.10.2019 kierunek jest przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dyscyplina pedagogika. Programy studiów obowiązujące od roku akademickiego 2019/20 przyporządkowane są do pedagogiki, jako dyscypliny wiodącej oraz innych dyscyplin (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018, poz. 1818.).

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny³:

- a). Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Pedagogika - studia pierwszego stopnia		
Pedagogika	132	74
Pedagogika - studia drugiego stopnia		
Pedagogika	85	71

¹ Wykaz dokumentów, które dołączono w wersji elektronicznej zawiera Załącznik nr 1 i Załącznik nr 3 w Części III.

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art.5ust.3 ustawy podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

³ Podpunkty a) i b) opisane na przykładzie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej

a. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		Liczba	%
Pedagogika - studia pierwszego stopnia			
1.	językoznawstwo	6,5	3,6
2.	informatyka	3	1,6
3.	nauki prawne	3,5	2
4.	nauki socjologiczne	10	5,6
5.	nauki o kulturze i religii	3,5	2
6.	psychologia	14,5	8
7.	filozofia	2	1
8.	nauki o zdrowiu	2,5	1,4
9.	nauki o komunikacji społecznej i mediach	2	1,1
Pedagogika - studia drugiego stopnia			
1.	językoznawstwo	4	3
2.	informatyka	1	1
3.	nauki prawne	7	6
4.	nauki socjologiczne	4	3
5.	nauki o kulturze i religii	2	2
6.	psychologia	9	7,5
7.	filozofia	4	3
8.	nauki o komunikacji społecznej i mediach	4	3

Na kierunku pedagogika I i II stopnia – dla programów studiów inicjowanych przed 01.10.2019 przyjęto wzorcowe efekty kształcenia określone w Rozporządzeniu MNiSW w sprawie wzorcowych efektów kształcenia. Załączniki do rozporządzenia Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011r. (poz.1521). Od roku akademickiego 2019/20 obowiązują poniższe efekty uczenia się – odpowiadające na pedagogice I stopnia poziomowi 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji, a pedagogice II stopnia poziomowi 7 PRK.

Załącznik 1_Efekty uczenia się dla kierunku pedagogika.

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Mirosław Sobecki	prof. dr hab./ Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii
Wioleta Danilewicz	dr hab., prof. UwB/ Dziekan ds. nauki
Alicja Korzeniecka - Bondar	dr hab./ Dziekan ds. studiów niestacjonarnych
Krzysztof Czykier	dr/ Dziekan ds. studiów stacjonarnych
Jolanta Kotyńska	mgr/ Kierownik Dziekanatu
Kamil Kobosko	mgr/ Dyrektor Administracyjny

Spis treści

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	3
Prezentacja uczelni	5
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	22
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	28
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	30
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	33
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku pedagogika	34
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	35
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	37
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	39
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	40
Część III. Załączniki	42
Załącznik nr 1. Załączniki dotyczące Części I Raportu Samooceny (wyłącznie w wersji elektronicznej)	42
Załącznik nr 2. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	43
Załącznik nr 3. Wykaz materiałów uzupełniających (wyłącznie w formie elektronicznej)	52

Prezentacja uczelni

Uniwersytet w Białymstoku (dalej: UwB) powstał 01.10.1997 r. z przekształcenia, funkcjonującej przez 29 lat, Filii Uniwersytetu Warszawskiego. Jest jedną z największych uczelni publicznych w północno-wschodniej Polsce. Strukturę Uniwersytetu stanowi 9 wydziałów oraz jednostki międzywydziałowe. Nazwa Wydział Pedagogiki i Psychologii funkcjonuje do 30.09.19, od października będzie funkcjonować pod nazwą Wydział Nauk o Edukacji (dalej: Wydział). Oferta edukacyjna UwB dostosowana jest do specyficznych potrzeb regionu. UwB kształci ponad 10 400 studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, w tym ponad 9 300 studentów na ponad 30 kierunkach. Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii studiuje 1420 osób (w tym 1275 na kierunku pedagogika)⁴. Studia na kierunku pedagogika realizowane są na Wydziale od ponad 40 lat. W roku 2019/20 na Wydziale powołano dwa kierunki jednolitych studiów magisterskich: pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz pedagogika specjalna, co wskazuje na wzrost potencjału Wydziału.

Uczelnia zatrudnia 791 nauczycieli akademickich (w tym 104 na Wydziale.). W ostatnich latach kadra Uniwersytetu rozwija się bardzo dynamicznie. Dotyczy to także Wydziału, w ramach którego realizowany jest kierunek pedagogika. W ostatnich 5 latach pedagodzy zatrudnieni na Wydziale z sukcesem sfinalizowali 15 doktoratów, 12 habilitacji oraz 2 profesury.

UwB jest inicjatorem powołania Sieci Uniwersytetów Pogranicza – konsorcjum uczelni z Polski, Litwy, Białorusi, Ukrainy oraz Rosji. Realizuje interdyscyplinarne badania związane z tematyką pogranicza, w których Wydział zajmuje poczesne miejsce. O zainteresowaniu Uniwersytetu współpracą międzynarodową świadczą między innymi otwierane kolejne kierunki prowadzonych w językach obcych, umowy międzynarodowe (285 umów bilateralnych w ramach Erasmus+ z 194 uczelniami oraz 97 innych umów naukowych dotyczących współpracy zagranicznej). Na Wydziale studiowało dotychczas 39 studentów z Chin. Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie z placówkami edukacyjnymi (w szerokim ujęciu tego słowa).

UwB posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora (w 11 dyscyplinach) oraz doktora habilitowanego (w 7 dyscyplinach). Studia doktoranckie prowadzone są na 6 wydziałach. Wydział Pedagogiki i Psychologii od 1997 roku posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora, a od lutego 2019 także doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. UwB uczestniczy w wielu programach naukowych (Horyzont 2020, Comenius, ETIUDA, Aspera, DAPHNE III, POLONIUM, Projekty NCN, NPRH i inne).

---

⁴ Stan na 23.09.2019

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

Studia na kierunku *pedagogika* realizowane są na Wydziale Pedagogiki i Psychologii od ponad 40 lat. Ciągłość istnienia kierunku studiów gwarantuje podtrzymanie tradycji i dobrych praktyk, a jednocześnie zachęca do wprowadzania nowych rozwiązań. Zdobyte przez lata doświadczenia dydaktyczne, prowadzone badania naukowe oraz dynamiczny rozwój kadry przyniósł Wydziałowi sukces w postaci uzyskania uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika - co zwiększa autonomię w planowaniu i realizacji procesu dydaktycznego. Warto dodać, że w roku akademickim 2018/19 powołano na Wydziale dwa kierunki jednolitych studiów magisterskich: pedagogikę przedszkolną i wczesnoszkolną oraz pedagogikę specjalną.

Kształcenie na kierunku *pedagogika* prowadzone jest w zakresie studiów pierwszego i drugiego stopnia w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Celem studiów jest wyposażenie w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do wykonywania zawodu pedagoga i odpowiedzialnego partycypowania w wielu sferach życia indywidualnego i wspólnotowego. U podłoża tworzenia koncepcji kształcenia leży szereg pytań: jaki jest współczesny świat, społeczeństwo? jaka jest natura człowieka?; jaka wiedza jest najbardziej wartościowa? jaki rodzaj wiedzy jest ważny dla rozwoju osobistego, a jaki może przynosić korzyści społeczeństwu? Koncepcja kształcenia zorientowana jest na wielowymiarowy i wieloaspektowy rozwój człowieka, na jego aktywną współpracę z otoczeniem społecznym. Na podkreślenie zasługuje, że koncepcja kształcenia na kierunek pedagogika (I i II stopień) ma charakter interdyscyplinarny, została osadzona w kilku dziedzinach nauki i – poza pedagogiką - szeregu innych dyscyplin: społecznych (psychologia, nauki prawne, nauki socjologiczne, nauki o komunikacji społecznej i mediach); humanistycznych (językoznawstwo, filozofia, nauki o kulturze i religii); medycznych i nauk o zdrowiu (nauki o zdrowiu); a nawet ścisłych i przyrodniczych (informatyka).

Dzięki ofercie modułów do wyboru student ma możliwość kształtowania własnej ścieżki rozwoju. W ramach kierunku może wybrać jeden z modułów: 1) na studiach I stopnia: animacja kultury z arteterapią; edukacja medialna; opiekuńczo-wychowawcza; pedagogika resocjalizacyjna; 2) na studiach II stopnia: animacja kultury z arteterapią; opiekuńczo-wychowawcza; pedagogika resocjalizacyjna (do wyboru: kuratela sądowa lub penitencjarystyka); menadżer oświaty. Do roku akademickiego 2019/20 w ramach kierunku pedagogika oferowany był także moduł przygotowujący do pracy w przedszkolach i klasach I – III: 1) na studiach I stopnia: przedszkolna i wczesnoszkolna; 2) na studiach II stopnia:

pedagogika przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego; pedagogika wczesnoszkolna (od roku akad. 2019/20 w ramach studiów II stopnia nie ma możliwości wyboru tych modułów). Programy studiów przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela spełniały Standardy kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2012, poz. 131). Powyżej wskazane moduły oraz pozostałe składające się na plan studiów I i II stopnia mieszczą się w dyscyplinie wiodącej, jaką jest pedagogika i odnoszą się do pozostałych dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Powiązane są także z działalnością naukową podejmowaną przez pracowników Wydziału.

Misja UwB zakłada: szczególną troskę o jakość kształcenia w celu budowania nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego regionu i kraju, poznawanie i wzbogacanie dziedzictwa kulturowego regionu, zacieśnianie współpracy z podmiotami gospodarczymi, rozwijanie współpracy z najbliższymi sąsiadami oraz tworzenie płaszczyzn wzajemnego zrozumienia i współpracy wynikające z usytuowania UwB na wschodnim pograniczu RP. Studia na kierunku pedagogika przygotowują pedagogów w zakresie pracy opiekuńczo – wychowawczej, pedagogów resocjalizacyjnych oraz animatorów kultury i nauczycieli przedszkoli i klas I – III. Zgodnie ze Strategią UwB w planowaniu i realizacji procesu dydaktycznego uwzględnia się badania naukowe pracowników Wydziału, podnosi ich kwalifikacje badawcze i dydaktyczne oraz systematycznie monitoruje jakość kształcenia czym zajmują się dwa funkcjonujące na Wydziale Zespoły: ds. Jakości Kształcenia i ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika uwzględnia także postulaty zawarte w Misji Wydziału dotyczące współpracy z instytucjami miasta i regionu. Przykładowym przejawem jest udział przedstawicieli tych instytucji w Radzie Programowej (kierunki i specjalności) – jako tzw. interesariuszy zewnętrznych – opracowującej i doskonalącej koncepcje kształcenia (obok interesariuszy wewnętrznych – studentów i pracowników Wydziału).

Koncepcja kształcenia na kierunku *pedagogika* nawiązuje do celów strategicznych opisanych w *Strategii rozwoju Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2014-2024*, w szczególności celu dotyczącego wysokiej jakości kształcenia, przykładowo:

- powiązanie procesu kształcenia z prowadzonymi badaniami naukowymi (**przykład:** wprowadzenie odpowiedniego zestawu literatury z badań własnych w sylabusach przedmiotów; przygotowanie studentów do uczestnictwa na konferencjach naukowych);
- zwiększenie zainteresowania studentów z zagranicy odbywaniem części studiów na UwB (**przykład:** w latach 2013 – 2018 na Wydziale studiowało 107 studentów z zagranicy, w tym 39 z Chin);
- unowocześnianie infrastruktury dydaktycznej i informatyzacja procesu kształcenia (**przykład:** Wydział regularnie odnawia i unowocześnia sale dydaktyczne; dysponuje nowoczesną Aulą im. J. Korczaka mieszcząca 300 osób – szerzej w kryterium 5);
- rozwój kształcenia doktorantów (**przykład:** od 2019/20 kształceni będą studenci III stopnia na kierunku pedagogika w ramach Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych);

- współpraca z instytucjami z regionu w zakresie popularyzacji wiedzy (**przykład:** pracownicy Wydziału prowadzą wykłady i warsztaty w szkołach średnich, w Towarzystwie Uniwersytetów Ludowych oraz Uniwersytetach Trzeciego Wieku (szerzej w kryterium 6).

Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika w pełni wpisuje się zarówno w nadrzędną misję UwB, jak i jej cele strategiczne.

1.2. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się - związek z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów oraz dyscyplinami, do których kierunku jest przyporządkowany

Ze względu na interdyscyplinarność koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika efekty uczenia się (na studiach I i II stopnia) umiejscowione są w kilku dyscyplinach: pedagogice jako dyscyplinie wiodącej, językoznawstwie, informatyce, naukach prawnych, naukach socjologicznych, naukach o kulturze i religii, psychologii, filozofii, nauka o zdrowiu, naukach o komunikacji społecznej i mediach, (na II stopniu także nauki o zarządzaniu i jakości). Opis efektów kształcenia uwzględnia wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które student zdobywa w trakcie studiów.

Efekty uczenia się (wcześniej kształcenia) na kierunku pedagogika na I pierwszego i II stopnia, profil ogólnoakademicki określone zostały Uchwałą nr 1228 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą nr 1543 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 26 marca 2014 roku. Wpisują się w Misję i Strategię UwB i Wydziału. Studia I stopnia wyposażają studenta w elementarną wiedzę oraz praktyczne umiejętności i kompetencje społeczne, a także przygotowują absolwentów do podjęcia nauki na studiach II stopnia. Studia II stopnia przygotowują absolwentów do podjęcia indywidualnej i grupowej pracy w sektorze edukacji; umożliwiają mu także aplikowanie na studia III stopnia. Przykładowe rozwinięcie kierunkowych efektów uczenia się dla kierunku pedagogika I i II stopnia w zestawieniu z efektami przedmiotowymi i treściami kształcenia zawiera Załącznik 2 Przykładowe rozwinięcia kierunkowych efektów uczenia). Zaplanowane w programie studiów pedagogiki I i II stopnia przedmioty, przypisane do nich treści kształcenia oraz dobrane metody dydaktyczne w pełni umożliwiają osiągnięcie zaplanowanych efektów uczenia się dla tego profilu, poziomu i wymogów określonych w Polskiej Ramie Kwalifikacji dla danego poziomu.

Osiągnięcie efektów uczenia się monitorowane jest: 1) przez poszczególnych prowadzących zajęcia, przy okazji a) różnorodnych prac cząstkowych (np. kolokwia, referaty, projekty, itp.), b) obserwowania aktywności studenta oraz sposobu realizacji podejmowanych zadań; c) zaliczeń i egzaminów pisemnych lub ustnych; 2) na zakończenie procesu studiowania (proces dyplomowania). Osiągnięcie efektów uczenia się okresowo monitorowane jest przez Wydziałowy Zespół ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia.

1.3. Badania naukowe w dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek studiów pedagogika

W 2019 roku Wydział otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, co stanowi wyraz uznania dla dynamiki rozwoju i osiągnięć naukowych. Obecnie Wydział jako jednostka naukowa posiada kategorię B.

Badania realizowane na Wydziale w większości mają interdyscyplinarny charakter. Są też takie, które mocno zakorzenione są w dyscyplinie pedagogika lub w jednej z subdyscyplin (np. pedagogika społeczna, dydaktyka, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna). Na potrzeby niniejszej analizy ukazane zostaną przykładowe obszary badań w dyscyplinach do których przyporządkowany jest kierunek pedagogika. Szerzej przykładowe osiągnięcia naukowe zaprezentowane są w Załącznik 3 Osiągnięcia Wydziału w działalności naukowo-badawczej.

1) Badania naukowe realizowane w **Katedrze Edukacji Międzykulturowej** założona w 1995 roku (jako pierwszej w Polsce) przez prof. dr hab. J. Nikitorowicza doprowadziły do wypracowania **szkoły naukowej edukacji międzykulturowej**. W prowadzonych badaniach i działalności upowszechniającej naukę wykorzystuje się atut pogranicza granic państwowych, kulturowych, religijnych. Nadrzędnym celem działań naukowych jest przygotowanie społeczeństwa do funkcjonowania w warunkach zróżnicowania kulturowego w związku z wielokulturowością regionu.

4) **Białostoccy historycy wychowania** rozpoznawani są jako badacze pedagogiki i oświaty będącej „na usługach PRL-owskiego reżimu”, dokumentujący przejawy walki z ideologizacją życia społecznego i konspirację antykomunistyczną. Pracownicy Katedry Historii Wychowania podejmują też unikatowe badania z zakresu szkolnictwa na ziemiach Polski północno-wschodniej w okresie zaborów. Propagują także polskie tradycje oświatowe. Szczególnie rozległe inicjatywy naukowe związane są z analizą myśli pedagogicznej i rozwojem oświaty w II Rzeczypospolitej. Równolegle w Katedrze Historii Wychowania prowadzone są badania historyczno-pedagogiczne w aspekcie etnograficznym, uwzględniające specyfikę regionu. Dotyczą one kwestii etnicznych, religijnych, narodowych i kulturowych mniejszości białoruskiej, karaimskiej, tatarskiej, ukraińskiej i żydowskiej. Pracownicy Katedry Historii Wychowania stale poszerzają obszar swoich zainteresowań badawczych. Nowe pola poszukiwań naukowych dotyczą kwestii obrzędowości i higieny szkolnej, analizy biograficznej historyków wychowania, pedagogów i świadków historii, a także kultury edukacji akademickiej.

3) W obszarze **pedagogiki resocjalizacyjnej** prowadzone są badania dotyczące funkcjonowania i rozwoju młodzieży nieprzystosowanej społecznie, przeciwdziałania działaniom ryzykownym młodych ludzi. Kluczowy wkład stanowi naukowa koncepcja **twórczej resocjalizacji** opracowana przez prof. dr hab. Marka Konopczyńskiego. W swojej warstwie teoretycznej i metodycznej ukierunkowana jest na identyfikację i rozwój potencjałów tkwiących w osobach

nieprzystosowanych społecznie. W oparciu o tą koncepcję Marek Konopczyński opracował metody twórczej resocjalizacji (metoda teatru resocjalizacyjnego, metoda resocjalizacji przez sport, jak również metody wspomagające tj. drama resocjalizacyjna, plastyka i muzyka, elementy psychodramy). W związku z tym, że na Wydziale pracują artyści plastyki, muzyki, specjaliści od teatru, z doskonałym dorobkiem artystycznym w tym zakresie, wszystkie metody twórczej resocjalizacji mają szansę być prezentowane studentom w trakcie procesu kształcenia.

4) Przestrzenie życia osób w starszym wieku w kontekście stosowanej wobec nich przemocy

Pracownicy Zakładu Socjologii Edukacji i Gerontologii Społecznej oraz Zakładu Andragogiki i Gerontologii Edukacyjnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku od wielu lat realizują badania, których celem jest ukazanie przestrzeni życia osób w starszym wieku w kontekście stosowanej wobec nich przemocy. Realizacja badań, otrzymane w ich trakcie wyniki spowodowały, że problem przemocy wobec osób starszych został dostrzeżony i zdiagnozowany. Uzyskane wyniki badań stanowiły asumpt do poszukiwania sposobów zapobiegania tej formie patologii oraz propozycji działań naprawczych. Wyniki badań dyskutowane były na licznych seminariach, sympozjach, konferencjach naukowych, szkoleniach kierowanych do pracowników socjalnych, przedstawicieli policji, służby zdrowia, seniorów.

5) Migracje zagraniczne w kontekście ich społecznych konsekwencji

Badania dotyczące migracji zagranicznych w kontekście ich społecznych konsekwencji realizowane są od końca lat 90. Należą do nich badania prowadzone przez Wioletę Danilewicz, która wprowadziła do polskiej literatury pedagogicznej termin rodziny transnarodowej. Ponadto podejmowane są badania podejmujące problematykę doświadczeń rodzinnych osób, które zdecydowały się na emigrację oraz ich powiązań z krajem ojczystym.

6) Edukacja i społeczne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością

Badania Zakładu Pedagogiki Inkluzyjnej dotyczą diagnozowania potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz wielorakich obszarów i form wsparcia rodzin osób z niepełnosprawnością. Analizy dotyczą także studentów z niepełnosprawnością, co służyć może rozumieniu ich potrzeb oraz stwarzaniu jak najlepszych warunków do uczenia się.

7) Badania specyficznie pedagogiczne osadzone w subdyscyplinach pedagogiki

Pragniemy podkreślić, że na Wydziale Pedagogiki i Psychologii realizowane są badania specyficznie pedagogiczne, tj. osadzone w wybranych subdyscyplinach pedagogiki – poza wskazanymi powyżej. Są to badania w zakresie m.in.:

- pedagogiki twórczości – dr hab. Agata Cudowska, prof. UwB; dr hab. Janina Uszyńska-Jarmoc, prof. UwB, dr hab. Halina Monika Wróblewska;
- dydaktyki ogólnej i dydaktyk szczegółowych;
- niepowodzenia edukacyjne – dr hab. Anna Karpińska, prof. UwB;

- ontodydaktyka – dr hab. Anna Karpińska, prof. UwB;
- neurodydaktyka – dr hab. Anna Karpińska, prof. UwB;
- dydaktyka szkoły wyższej – dr hab. Anna Krajewska;
- dydaktyka mediów – dr hab. Katarzyna Borawska-Kalbarczyk;
- edukacji wczesnoszkolnej – dr hab. Małgorzata Głowska-Sołdatow
- edukacji przedszkolnej – dr hab. Elżbieta Jaszczyszyn, prof. UwB;
- pedagogiki miejsca – dr hab. Jolanta Muszyńska, prof. UwB; dr hab. Dorota Misiejuk, prof. UwB.
- pedagogiki społecznej – dr hab. Tomasz Sosnowski, dr hab. Tomasz Bajkowski;
- andragogiki i gerontologii – dr hab. Jerzy Halicki, prof. UwB;
ale także
- pedeutologii – dr hab. Alicja Korzeniecka – Bondar.

8) Innowacyjne badania i działalność naukowa młodych pracowników Wydziału

8.1. Stypendia MNiSW dla wybitnych młodych naukowców

Dr Marta Kowalczuk-Wałędziak (od 2016 r.) i dr Anna Młynarczuk-Sokołowska (od 2017 r.) otrzymują stypendium MNiSW dla wybitnych młodych naukowców. Dorobek naukowy dr M. Kowalczuk-Wałędziak dotyczy m.in.: rozwoju zawodowego nauczycieli, transferu wiedzy teoretycznej do praktyki edukacyjnej. Dr A. Młynarczuk-Sokołowska realizuje szereg działań praktycznych i badawczych związanych z edukacją międzykulturową.

8.2. Projekty badawcze i dydaktyczne młodych pracowników

projekt NCN, nr N N106 419340: „Międzykulturowa edukacja nieformalna w Polsce na przykładzie działalności organizacji pozarządowych” – dr Anna Młynarczuk-Sokołowska;

projekt NCN PRELUDIUM 9, nr 2015/17/N/HS6/02900: „Zasoby odpornościowe młodzieży nieprzystosowanej społecznie (2016–2019)” – dr Karol Konaszewski;

projekt NCN PRELUDIUM 3, nr 2012/05/N/HS/04037: „Funkcja społeczna szkół salezjańskich w Okręgu Szkolnym Wileńskim w okresie Drugiej Rzeczypospolitej (2013–2016)” – dr Łukasz Kalisz;

DAPHNE III – projekt badawczy finansowany ze środków Unii Europejskiej, nr JUST/2013/DAP/AG/5713, tytuł projektu: „SNAP – Special needs and protection orders” (Porządek prawny i ochrona policji w przypadkach przemocy domowej wobec kobiet ze szczególnymi potrzebami). Podjęta problematyka: Pomoc starszym kobietom-ofiarom przemocy w związkach (2014–2016) – dr Emilia Kramkowska; (od 1.10.2019 pracownik Instytutu Studiów Kulturowych)

„Wageningen University, Holandia – staż – Putting Big Ideas into Practice: Developing Soft Skills for Large Systems Change” – laureatka konkursu Top 500 Innovators, Transformation.doc – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, projekt finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach podziałania 1.1.3 Programu

Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG) – dr Katarzyna Winiecka; (od 1.10.2019 pracownik Instytutu Studiów Kulturowych);
projekt w ramach Programu ERASMUS+ (Application 573540-EPP-1-2016-1-BE-EPPKA2-CBHE-JP): „Introducing Modules on Law and Rights in Programmes of Teacher Training and Educational Sciences, approved by the Executive Agency (EACEA) of the European Commission; 2015–2019” – dr Marta Kowalczyk-Walędziak.

8.3. Seria wydawnicza „młodych naukowców”

Efektom badań młodych pracowników jest seria wydawnicza: *Inspiracje. Badania. Rozwój*, Wydawnictwo Naukowe Katedra; obejmuje sześć monografii. Ukazały się:

- E. Kramkowska, *Człowiek stary jako ofiara przemocy w rodzinie. Na podstawie badań w instytucjach pomocy społecznej w województwie podlaskim*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2016.
- E. Żyłkiewicz-Płońska, *Europejski wymiar w edukacji młodzieży akademickiej. Studium porównawcze*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, 2016.
- K. Konaszewski, *Tożsamość wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2016.
- K. Kowalczyk, *Edukacja w pikselach. Gry komputerowe w procesie kształcenia*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2016.
- K. Winiecka, *Strategia–adaptacja–migracja. Rodziny młodych migrantów polskich po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2016.

Publikacje naukowe pracowników Wydziału mieszczą się w dyscyplinach do których porządkowany jest kierunek pedagogika. W wielu przypadkach badania realizowane są na terenie Podlasia ale dotyczą problemów o szerokim zasięgu i znaczeniu społecznym. Załącznik 4_Wybrane publikacje pracowników Wydziału.

Wydział wydaje 4 czasopisma naukowe (szerzej Załącznik 3): „Creativity. Theories – Research – Applications” i „Studia Pedagogiczne” – „Polish Journal of Educational Studies” wydawane są w języku angielskim w wersji online; „Kultura i Edukacja” w trzech wersjach językowej (polskiej, angielskiej i chińskiej) oraz „Parezja. Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN” stanowiąca platformę dyskusji młodych badaczy (w tym studentów). Czasopisma stanowią przestrzeń troski o jakość naukowego dyskursu.

Sposoby wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów:

- dzielenie się ze studentami własną wiedzą i doświadczeniem zdobytym w trakcie realizacji projektów badawczych (w tym międzynarodowych);
- realizowanie przez studentów projektów badawczych w powiązaniu z dorobkiem naukowym nauczyciela (np. promotora w ramach seminarium dyplomowego);

- rozwijanie kompetencji badawczych i umiejętności uczestniczenia w debatach naukowych zarówno w trakcie zajęć dydaktycznych, jak i aktywnościach Kół Naukowych;
- wprowadzenie odpowiedniego zestawu literatury z badań własnych oraz przeglądu literatury zagranicznej w sylabusach przedmiotów;
- udział (aktywny i bierny) studentów w konferencjach naukowych (krajowych i międzynarodowych);
- przygotowywanie przez studentów, pod kierunkiem pracowników naukowych Wydziału, artykułów naukowych publikowanych w czasopismach naukowych lub pracach pod redakcją;
- wyjazdy pracowników w ramach programu Erasmus+ na zagraniczne uczelnie przyczynia się do nabywania nowych kompetencji dydaktycznych i badawczych oraz służy nawiązaniu współpracy naukowej.

1.4. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy

Przyjęta na kierunku pedagogika koncepcja kształcenia, mająca na celu wyposażenie absolwentów obu poziomów studiów w odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, jest ściśle powiązana z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego i odpowiada na zapotrzebowanie regionu i kraju na wysoko wykwalifikowanych pracowników sektora edukacji, ale także sądownictwa, penitencjarystyki czy policji. W procesie budowania koncepcji kształcenia na kierunku *pedagogika* uczestniczyli zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni tworząc Radę Programową Specjalności. Interesariusze wewnętrzni – to pracownicy, studenci i absolwenci Wydziału. **Interesariuszami zewnętrznymi** są przedstawiciele instytucji edukacyjno – oświatowych, organizacji i fundacji funkcjonujących w województwie podlaskim. Są to potencjalni pracodawcy absolwentów kierunku pedagogika. Radę Programową na studiach I i II stopnia tworzą przedstawiciele różnych instytucji (m.in.: dyrektorów szkół i przedszkoli, nauczycieli, przedstawicieli: kuratorium, instytucji kultury, zakładu poprawczego, sądu, itp.). Rada Programowa jest odpowiedzialna za opracowanie koncepcji kształcenia, przygotowanie propozycji wykazu przedmiotów (wraz z liczbą punktów ECTS) i form realizacji zajęć dydaktycznych pozwalających osiągnąć efekty uczenia się na kierunku (odpowiednio I i II stopnia) z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy. Sylabusy poszczególnych przedmiotów i sposoby weryfikacji efektów uczenia się są także konsultowane z członkami Rady Specjalności. Ważną rolę w procesie doskonalenia procesu dydaktycznego odgrywa Rada Absolwentów Wydziału skupiająca wybitnych pedagogów, którzy odnieśli sukces we własnej działalności.

Studenci wyrażają swoje opinie, oceny i postulaty bezpośrednio – m.in. uczestnicząc: w Otwartych Spotkaniach Konsultacyjnych (poświęconych m.in. kwestiom jakości kształcenia), uczestnicząc w posiedzeniach Rad Programowych Specjalności, jak również Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Jako członkowie Rady Wydziału uczestniczą w powoływaniu,

zawieszaniu i likwidowaniu specjalności i kierunków studiów. Samorząd Studencki opiniuje powoływanie nowych kierunków studiów i specjalności. Proces kształcenia na studiach I i II stopnia jest regularnie monitorowany przez studentów oceniających poszczególne przedmioty w anonimowej ankiecie (USOSWeb) oraz wypełniając ankiety: ewaluacyjną, studentów uczestniczących w wymianie międzyuczelnianej, absolwenta (zgodnie z Uchwałą nr 1748 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie *Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku*). Wyniki ankiet prezentowane są w Sprawozdaniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i omawiane na posiedzeniach Rady Wydziału oraz Kolegiach Dziekańskich. Dziekan Wydziału przeprowadza rozmowy z pracownikami, co do których występują zastrzeżenia studentów. Opinie studentów są uwzględniane także w ocenach okresowych pracowników. Załącznik 5_ Działalność Studenckich Kół Naukowych.

1.5. Sylwetki absolwenta, przewidywanych miejsc zatrudnienia absolwentów

Kandydat na studia zapoznać się może z sylwetką absolwenta w (IRK) Internetowej Rejestracji Kandydatów (<https://irk.uwb.edu.pl/>) oraz na stronie Wydziału (<http://pedagogika.uwb.edu.pl/>) w strefie kandydata. Sylwetka absolwenta została określona dla kierunku oraz poszczególnych modułów specjalnościowych (Załącznik 6 Sylwetka absolwenta_pedagogika I i II st.), które informują także o potencjalnym miejscu zatrudnienia absolwentów. Sylwetka odnosi się do posiadanej przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych pożądaných na rynku pracy.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Program i plan studiów – harmonogram, dobór treści i metod kształcenia

Struktura programu studiów PEDAGOGIKA – studia I stopnia

Plan studiów dla cyklu kształcenia studiów I stopnia (na przykładzie cyklu rozpoczynającego się w roku akad. 2018/19) obejmuje: 6 semestrów; siedem modułów; 180 ECTS; 1860h na studiach stacjonarnych Załącznik 7 Plan studiów Pedagogika S1_2018-19), 1056 h na studiach niestacjonarnych Załącznik 8 Plan studiów Pedagogika N1_2018-19). Powyższe załączniki zawierają harmonogram realizacji programu studiów. W każdym semestrze student ma do zdobycia 30 pkt ECTS. Moduł 7 - specjalnościowy zawiera ofertę do wyboru: animacja kultury z arteterapią, edukacja medialna, opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika resocjalizacyjna, przedszkolna i wczesnoszkolna (przygotowująca do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I – III). Do roku 2017/18 w ofercie były takie specjalności, jak: edukacja dla bezpieczeństwa i edukacja wizualna. Decyzją Rady Wydziału zostały zlikwidowane czego powodem był brak zainteresowania studentów (nie były uruchamiane przez 5 lat).

W semestrze I jest obowiązkowe szkolenie w wymiarze *Bezpieczeństwo i higiena pracy* (5 godzin). Realizowany program w pełni umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się na kierunku pedagogika I stopnia.

Struktura programu studiów PEDAGOGIKA – studia II stopnia

Plan i program studiów dla cyklu kształcenia (na przykładzie cyklu rozpoczynającego w roku akad. 2018/19) obejmuje: 4 semestry; siedem modułów; 120 ECTS; 905h na studiach stacjonarnych (Załącznik 9 Plan studiów Pedagogika S2_2018-19), 541h na studiach niestacjonarnych (Załącznik 10 Plan studiów Pedagogika N2_2018-19). Moduł 7 - specjalnościowy zawiera ofertę do wyboru: animacja kultury z arteterapią, menadżer oświaty, opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego, pedagogika wczesnoszkolna, pedagogika resocjalizacyjna. Realizowany program studiów w pełni umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się na kierunku pedagogika II stopnia, uwzględnia badania naukowe prowadzone w dyscyplinie (w tym realizowane przez pracowników Wydziału).

2.1. Organizacji procesu kształcenia

Proces dydaktyczny realizowany jest przy pomocy różnorodnych form zajęć, takich jak: wykłady, ćwiczenia, laboratoria (warsztaty), lektoraty, praktyka, seminarium. Realizacja procesu kształcenia odbywa się w grupach (dostosowanych do formy zajęć), jak i w toku indywidualnym (jeśli wystąpią konkretne potrzeby).

Liczebność grup studenckich jest określona w Uchwale nr 2052 Senatu UwB z dnia 19 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów zajęć dydaktycznych i liczebności grup studenckich. Zmniejszanie liczebności grup jest możliwe, wymaga każdorazowo decyzji Rektora UwB.

Tabela 1. Liczba godzin przyporządkowanych poszczególnym form zajęć: pedagogika - studia I stopnia

Forma zajęć dydaktycznych	Liczba godzin		Udział procentowy	
	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne
wykład	670	592	33,3	49,1
ćwiczenia	905	266	45	22,1
laboratorium	105	28	5,2	2,3
lektorat	120	120	6	10
praktyka	150	150	7,5	12,4
seminarium	60	50	3	4,1
Razem	2010	1206	100	100

Uwaga:

1/ liczba godzin w planie studiów stacjonarnych: 1860, ale po dodaniu godzin praktyk: 2010

Liczba godzin w planie studiów niestacjonarnych 1056, ale po dodaniu praktyk: 1206

2/ jest nieznaczna różnica w godzinach w zależności od specjalności, więc jako przykład przyjmujemy pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą w wyliczeniach zarówno na stacjonarnych jak i niestacjonarnych

Tabela 2. Liczba godzin przyporządkowanych poszczególnym form zajęć: pedagogika - studia II stopnia

Forma zajęć dydaktycznych	Liczba godzin		Udział procentowy	
	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne
wykład	275	201	30,4	37,4
ćwiczenia	440	170	48,6	31,4
laboratorium	10	10	1,1	1,8
lektorat	60	60	6,6	11,1
praktyka	-	-	-	-
seminarium	120	100	13,3	18,5
Razem	905	541	100	100

W programie studiów I i II stopnia na kierunku pedagogika przewidziane są **zajęcia związane z działalnością naukową** prowadzoną w jednostce naukowej. Odzwierciedleniem na studiach I i II stopnia są zajęcia proponowane w modułach: 1) kierunkowym (na studiach I stopnia 52 ECTS; na studiach II stopnia 31 ECTS), 2) specjalnościowym (na studiach I stopnia – 65 ECTS; na studiach II stopnia – 41 ECTS), dyplomowym (na studiach I stopnia 10 ECTS; na studiach II stopnia 13 ECTS). Pracownicy łączą własne osiągnięcia badawcze z procesem dydaktycznym. Zaplanowana są także zajęcia przygotowujące studenta do prowadzenia badań naukowych. Na studiach I stopnia są to: Podstawy metodologii nauk społecznych, Ochrona własności intelektualnej. Na studiach II: moduł metodologiczny oraz przedmiot: Zarządzanie zasobami własności intelektualnej. Ta grupa zajęć służy wyposażeniu studentów w elementarną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań w pedagogice oraz etycznych aspektach tworzenia i upowszechniania wiedzy naukowej.

Na studiach I stopnia do zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie **znajomości języka obcego** należy, poza lektoratem (6ECTS; 120h – bez względu na tryb: studia stacjonarne i niestacjonarne), 2 przedmioty do wyboru realizowane w języku obcym (z oferty Erasmus+) (2 ECTS – na studiach stacjonarnych każdy po 30h; na studiach niestacjonarnych każdy po 15h). Lektorat kończy się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Na studiach II stopnia poza lektoratem (30h – 2 ECTS) studenci mają Specjalistyczny warsztat językowy (30h – 2 ECTS) (wymiar godzin taki sam na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) oraz mogą wybrać przedmiot do wyboru realizowany w języku obcym (z oferty Erasmus+). Lektorat kończy się egzaminem na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Poza tym wszystkim studentom (I i II stopnia) umożliwia się uczęszczanie na zajęcia realizowane dla studentów zagranicznych przyjeżdżających na Wydział w ramach programu Erasmus+. Studenci mają także możliwość

uczestniczenia w wykładach gościnnych prowadzonych w języku obcym w ramach seminariów i konferencji międzynarodowych.

Student ma możliwość **wyboru zajęć i grup zajęć** (modułów) zgodnie ze swoimi zainteresowaniami. Wśród przedmiotów do wyboru są: język obcy, seminarium dyplomowe oraz przedmioty do wyboru w języku polskim lub w języku obcym. Ponadto do wyboru jest także moduł specjalnościowy (na pedagogice I stopnia będący w ścisłym powiązaniu z praktyką zawodową). Szansę na realizację własnych pasji i indywidualnej ścieżki rozwoju stwarzają studentom także liczne Koła Naukowe funkcjonujące na Wydziale (załącznik 26). One stanowią przestrzeń w której studenci inicjują i realizują różnorodne działania (w tym głównie naukowe, ale także na rzecz różnych podmiotów edukacyjnych) (opisane w załączniku 5).

W **doborze treści kształcenia** na kierunku pedagogika pod uwagę bierze się: przyjęte efekty uczenia się; aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek oraz wyniki badań naukowych realizowanych na Wydziale. Ważnym kryterium jest także ogólnoakademicki profil kształcenia uwrażliwiający na znaczenie przygotowania do bycia badaczem (studia I stopnia) i rozwijanie umiejętności badawczych (studia II stopnia). Ponadto np. przedmiot *Specjalistyczny warsztat językowy* (studia II stopnia) ma na celu zagwarantowanie studentom kontaktu z fachową literaturą w języku obcym. Treści programowe na pedagogice I stopnia i II stopnia (moduł przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I – III) obejmuje treści programowe zawarte w standardach kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2012, poz. 131). Od roku 2019/20 kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela odbywa się na jednolitych studiach magisterskich pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.

Wyniki badań naukowych mają istotny wpływ na treści poszczególnych modułów programu studiów. Zainteresowania naukowo-badawcze pracowników realizujących zajęcia dydaktyczne na kierunku pedagogika są zróżnicowane co umożliwia studentom uzyskanie najnowszej wiedzy i zdobycie umiejętności, zgodnie z jego osobistymi zainteresowaniami. By ułatwić studentom dostęp do publikacji pracowników na stronie Wydziału (w zakładce Nowości wydawnicze) udostępniany jest spis kluczowych publikacji pracowników (dostępne w Bibliotece Wydziału), niektóre są do pobrania w wersji pdf. Autorskie badania naukowe nauczycieli akademickich Wydziału w sposób szczególny wykorzystywane są w końcowym etapie studiów: tematyka seminariów, wykładów monograficznych oraz tematy prac dyplomowych są najczęściej związane z aktualną pracą badawczą promotora. Nierzadko uczestniczą w niej sami studenci, uzyskując godne uwagi wyniki. Aktywność naukowa kadry dydaktycznej ma zasadniczy wpływ na osiągnięcie przez studentów odpowiednich kwalifikacji.

Procentowy udział punktów ECTS za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów wynosi 50% w każdym z modułów przewidzianych w planie studiów I i II stopnia (stacjonarnych oraz niestacjonarnych). Szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS,

umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się (w tym w module specjalistycznym przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela).

Metody kształcenia stosowane na kierunku pedagogika mają charakter zarówno tradycyjny, akademicki, jak i innowacyjny, związany ze specyfiką studiów. Dobrane są tak, by zagwarantować osiągnięcie przyjętych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Do tradycyjnych metod należy prowadzenie wykładów, choć i one mieszczą się na kontinuum od podających po dyskusyjne, stwarzające przestrzeń do rozmowy ze studentami. Metody innowacyjne to m.in.: *blended learning*, metoda dramy, burza mózgów, projekty edukacyjne, a także wyjścia ze studentami do różnorodnych placówek, itp. Przykładowe zestawienie metod dydaktycznych i metod sprawdzania efektów uczenia się przypisanych do wybranych przedmiotów zaprezentowano w Załącznik 11 Zestawienie metod dydaktycznych i metod sprawdzania efektów uczenia się przypisanych do wybranych przedmiotów.

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy realizowane są głównie na wykładach z wykorzystaniem metod podających i problemowych, takich jak: wykład z prezentacją multimedialną czy wykład informacyjny. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych realizowane są głównie w czasie ćwiczeń i konwersatoriów za pomocą metod aktywizujących i praktycznych, t.j.: dyskusja, praca samodzielna, praca w grupach, prezentacja multimedialna wykonana przez studenta bądź grupę studentów, analiza przypadków, ćwiczenia na komputerze z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania, analiza dokumentów, itp. Szczegółowe metody dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się opisane są w sylabusach przedmiotów realizowanych w toku studiów I i II stopnia. Szczególnie istotne są seminaria dyplomowe, które wraz ze wzrostem samodzielności studenta przybierają kształt indywidualnej relacji między studentem a promotorem, w której metody są tak dobierane, by najlepiej służyły nabywaniu przez studenta umiejętności badawczych. W procesie tym ważne są także indywidualne konsultacje (ustne i pisemne) studenta z promotorem.

Studenci oceniają w anonimowej ankiecie internetowej dostępnej w USOS Web (skala od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo nisko a 5 bardzo wysoko) „pomysłowość metod przekazywania wiedzy”. Średni wynik dla wszystkich pracowników Wydziału wynosi 4,29 co świadczy o adekwatności stosowanych metod do oczekiwań studentów, co umożliwia im osiągnięcie efektów uczenia się.

Aktualny rozkład zajęć na każdy tydzień roku akademickiego udostępniany jest studentom i pracownikom przez Internet w systemie USOSweb w module „planista”, co umożliwia łatwy dostęp do informacji o zajęciach. Moduł ten pozwala oglądać rozkład zajęć w układzie tygodniowym i semestralnym (w wersji mniej lub bardziej zaawansowanej – z szeregiem informacji typu: godzina rozpoczęcia i zakończenia, typ zajęć, numer grupy, nazwę przedmiotu, kod przedmiotu, nr sali, itp.). Plan zajęć można oglądać w wersji HTML, powiększać, wydrukować. Stanowi to przejaw dostosowania do potrzeb wielu użytkowników o specjalnych

potrzebach. W systemie USOSweb udostępniane są także informacje o dyżurach pracowników oraz potencjalne zmiany w rozkładzie zajęć.

Zajęcia na studiach stacjonarnych realizowane są w dni powszednie (od poniedziałku do piątku) zgodnie z terminami zawartymi w organizacji roku akademickiego. Od poniedziałku do czwartku zajęcia mogą być planowane w godzinach 8.30 – 20.20, zaś w piątek tylko do 17.00. Na studiach niestacjonarnych zajęcia mogą odbywać się od piątku (od 17.10 – 20.20) do niedzieli (do 18.40). Na studiach stacjonarnych zajęcia odbywają się w powtarzającym się, w rytmie tygodniowym (lub dwutygodniowym), harmonogramie. Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się najczęściej w rytmie co dwa tygodnie. W terminarzu zjazdów zaplanowane są, na cały rok, stałe terminy na seminaria dyplomowe oraz lektoraty. Pozostałe zajęcia ułożone są z uwzględnieniem sekwencyjności realizacji poszczególnych przedmiotów, ale także z uwzględnieniem zasobów kadrowych.

2.2. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Zasady korzystania z metod i technik kształcenia na odległość precyzuje Uchwała nr 1110 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 maja 2011r. w sprawie zasad prowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Z realizacji zajęć w e-learningu korzystają wyłącznie osoby do tego uprawnione (Załącznik 12_Lista osób uprawnionych do prowadzenia e-learningu). Poza pracownikami Wydziału są także lektorzy języka obcego zatrudnieni w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UwB. W roku akademickim 2018/2019 zajęcia dydaktyczne na kierunku pedagogika z wykorzystaniem platformy e-learning prowadziło 4 pracowników Wydziału (realizowanych było 8 przedmiotów). W systemie e-learning odbywały się również lektoraty języka angielskiego. Prodziekani akceptują scenariusz zajęć realizowanych w e-learningu biorąc pod uwagę formę zajęć, przypisane efekty uczenia się, omawiane treści, czas realizacji oraz metodę weryfikacji efektów kształcenia. Szerzej w Załącznik 13_Wykaz zajęć prowadzonych w e-learningu (rok akademicki 2018/2019). Na Wydziale obowiązuje procedura związana z prowadzeniem zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik na odległość (dostępna na stronie Wydziału: <http://pedagogika.uwb.edu.pl/pracownicy.php?p=407>) .

2.3. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów

Zgodnie z Regulamin Studiów UwB (Rozdział IV, §18-19) na Wydziale realizowane są następujące formy indywidualizacji procesu kształcenia: Indywidualna Organizacja Studiów (IOS), Indywidualny Program Studiów (IPS), program Mobilności Studentów (MOST) oraz program Erasmus+. Studenci korzystają również z urlopów krótkoterminowych i długoterminowych. W roku akademickim 2018/2019 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Indywidualną Organizację Studiów (IOS) realizowało 55 studentów (I st. st. stacjonarne – 20; II st. st. stacjonarne – 28; I st. st. niestacjonarne – 1; II st. st. niestacjonarne – 6). Z programu

MOST, którego podstawą jest indywidualna organizacja studiów, korzystało 3 studentów. Indywidualnego Programu Studiów (IPS) nie realizował żaden student. Na urloпах przebywało 20 studentów (I st. st. stacjonarne – 6; II st. st. stacjonarne – 4; I st. st. niestacjonarne – 6; II st. st. niestacjonarne – 4).

Możliwość skorzystania z form indywidualizacji toku studiów mają również studenci z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. W roku akademickim 2018/2019 na Wydziale studiowało

27 studentów z niepełnosprawnością. Dotychczas wobec studentów Wydziału stosowano alternatywne rozwiązania realizacji procesu dydaktycznego (w oparciu o Uchwałę nr 849 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dn. 23 września 2009 r. w sprawie zasad wprowadzania i stosowania alternatywnych rozwiązań ułatwiających studiowanie studentom niepełnosprawnym Uniwersytetu w Białymstoku oraz Uchwałę nr 848 Senatu UwB z dnia 23 września 2009 r. w sprawie Programu działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych „Uniwersytet Szansą dla Wszystkich”) tj. wydłużenie czasu trwania zaliczeń/egzaminów, korzystanie z dodatkowych urządzeń rejestrujących przebieg zajęć, umożliwienie rozłożenia terminów egzaminów/zaliczeń w trakcie sesji i poza nią stosownie do indywidualnych potrzeb, zmiany formy egzaminu/zaliczeń z pisemnej na ustną lub odwrotnie, zastosowanie alternatywnych form zapisu arkuszy zaliczeń/egzaminów – druk w powiększonej czcionce. Formy i zasady realizacji alternatywnych rozwiązań w procesie kształcenia do realizacji przez pracowników zostały przedstawione przez Pełnomocnika d.s. Osób Niepełnosprawnych Kierownikom Katedr, Zakładów i Pracowni. Przykładem takich działań było przetwarzanie studentom słabowidzącym materiałów dydaktycznych na formę elektroniczną umożliwiającą ich odczytywanie za pomocą programów powiększających i czytających tekst oraz na formę plików dźwiękowych (.mp3), do odsłuchiwania których użyto sprzęt specjalistyczny – *Victor Stream Reader*. Studenci uczestniczyli ponadto w dodatkowych zajęciach edukacyjnych: Warsztaty rozwoju osobistego, Techniki efektywnego uczenia się, Język angielski. Organizowano spotkania integracyjne dla studentów niepełnosprawnych (wszystkich Wydziałów) z udziałem i przy współpracy Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych i Naukowego Koła Pedagogiki Specjalnej.

2.4. Program i organizacja praktyk

Studenci kierunku pedagogika (I stopnia) mają możliwość konfrontacji zdobytej wiedzy teoretycznej w praktyce. Wymiar i termin realizacji praktyk określa program studiów na kierunku pedagogika I stopnia. Na studiach II stopnia w programie studiów nie ma praktyk. Na studiach I stopnia przewidzianych jest 150 godzin praktyk, co stanowi jeden z ważnych wskaźników uzyskiwanego przygotowania pedagogicznego. Studenci I stopnia kierunku pedagogika rozpoczynają praktyki od II roku studiów (30 h – 2 tygodnie; zaliczenie po 4 semestrze) i kontynuują na III roku (120 h – 6 tygodni; zaliczenie po 6 semestrze). Opis kierunkowych efektów uczenia się przypisanych do praktyk zawodowych – pedagogika I stopnia

przedstawiony jest w Załącznik 14 Efekty uczenia się praktyk zawodowych. Praktyka powinna być zaliczona do końca zajęć dydaktycznych w semestrze lub roku akademickim, z uwzględnieniem terminów określonych przez opiekunów praktyk z uczelni - zgodnie z planem studiów i organizacją roku akademickiego.

Praktyki zawodowe realizowane są zgodnie z Regulaminem Praktyk Wydziału i programem praktyk w instytucjach związanych z kierunkiem i specjalnością, zgodnie z postanowieniami Regulaminu Studiów UwB oraz Zarządzeniem nr 30 Rektora UwB z dnia 30 września 2016 r. *w sprawie studenckich praktyk zawodowych* (z późn. zm. wprowadzonymi Zarządzeniem nr 5 Rektora UwB z dnia 19 stycznia 2018 r.). Wszelkie zmiany w regulaminie i programie studiów konsultowane są z członkami Wydziałowego Zespołu ds. jakości kształcenia oraz zatwierdzone przez Radę Wydziału. W organizacji praktyk uczestniczą: Dziekan wydziału, Organizator praktyk, Opiekun praktyk ze strony Uczelni, Opiekun praktyki ze strony Organizatora praktyk. Ich szczegółowy zakres zadań określa Regulamin Praktyk. Nadzór nad realizacją praktyk sprawują prodziekani ds. studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Wydział dysponuje bogatą ofertą placówek do odbycia praktyk w łącznej liczbie 400 placówek (Załącznik 15_Wykaz placówek do odbycia praktyk_umowy). Podpisywane są kolejne umowy zarówno na wniosek studenta, jak i jednostki przyjmującej na praktyki. Studenci najczęściej odbywają praktyki zgodne z wybranym przez siebie modułem specjalnościowym, co stanowi ważny element projektowania własnej ścieżki edukacji. Szczegółowy wykaz potencjalnych placówek do odbywania praktyk w ramach danej specjalności dostępny jest w Załącznik 16 Wykaz potencjalnych placówek odbywania praktyk.

Na stronie internetowej Wydziału w strefie Studenta znajduje się zakładka Praktyki studenckie, gdzie umieszczone są: ogłoszenia, harmonogram praktyk zawodowych, wykaz opiekunów praktyk z uczelni, wykaz organizatorów praktyk, regulamin i programy praktyk, formularze (Deklaracja planowanej praktyki zawodowej oraz Dzienniczek praktyk (z wyszczególnieniem specjalności nauczycielskiej)). Ponadto na Wydziale funkcjonuje dziekanat ds. spraw socjalno-bytowych i praktyk studenckich, którego pracownicy udzielają studentom wszelkich niezbędnych informacji. Opiekunowie praktyk ze strony Uczelni są do dyspozycji studentów na cotygodniowych dyżurach. Wskazuje to na duże znaczenie przypisywane praktykom zawodowym.

Realizacja praktyk pozwala studentowi osiągnąć zakładane dla praktyk efekty uczenia się czego potwierdzeniem jest zaliczenie praktyk przez opiekuna praktyk ze strony Uczelni na podstawie pozytywnej oceny i opinii opiekuna praktyki ze strony organizatora praktyk, dzienniczka praktyk oraz scenariuszy zajęć.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Warunki rekrutacji

Zasady rekrutacji na kierunek pedagogika określa rokrocznie, Uchwała Senatu UwB w sprawie warunków i trybu rekrutacji prowadzonej w drodze elektronicznej na studia pierwszego i drugiego stopnia w danym roku akademickim. UwB prowadzi rekrutację kandydatów w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK) - irk.uwb.edu.pl W IRK kandydat kierunku pedagogika (oddzielnie dla każdego z poziomów i formy studiów) informowany jest o: jednostce prowadzącej kierunek (z jej siedzibą), terminach zapisów na studia, limicie miejsc, języku wykładowym. Ponadto zawarty jest opis kierunku oraz zasady rekrutacji i sposób przeliczania punktów. Podany jest także szczegółowy spis wymaganych dokumentów.

Rejestracja kandydata w systemie IRK stanowi warunek konieczny przystąpienia do postępowania kwalifikacyjnego. Przy rekrutacji na studia I stopnia pod uwagę brany jest wynik egzaminu maturalnego z języków: obcego i polskiego (poziom podstawowy lub rozszerzony), zaś na studia II stopnia: ocena na dyplomie ukończenia studiów I (studiów II stopnia albo jednolitych studiów magisterskich) (preferowany kierunek studiów – pedagogika, średnia arytmetyczna ocen ze studiów (szczegółowe kryteria umieszczone są na stronie w IRK). Wszyscy kandydaci umieszczani są na liście rankingowej. O przyjęciu na studia decyduje pozycja na tej liście wynikająca z kryteriów rekrutacji oraz limitu miejsc na kierunku. Z przeprowadzonego postępowania w sprawie przyjęcia na studia w systemie IRK sporządzony jest zbiorczy protokół rekrutacyjny, zawierający listę wszystkich kandydatów w kolejności uzyskanych wyników (punktów). Nabycie praw studenta następuje z chwilą złożenia ślubowania (potwierzonego na piśmie).

Tabela 3 Liczba kandydatów ubiegających się o przyjęcie i przyjętych na kierunek pedagogika – I stopień

Pedagogika - studia I stopnia						
Kandydaci	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	S	N	S	N	S	N
ubiegający się	396	105	487	176	545	224
przyjęci	250	77	238	119	245	76

S – stacjonarne; N – niestacjonarne

Tabela 4 Liczba kandydatów ubiegających się o przyjęcie i przyjętych na kierunek pedagogika – II stopień

Pedagogika - studia II stopnia						
Kandydaci	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	S	N	S	N	S	N
ubiegający się	182	142	184	181	203	181
przyjęci	144	132	119	150	120	60

S – stacjonarne; N – niestacjonarne

Analiza danych zawartych w powyższych tabelach wskazuje na duże zainteresowanie studiami na kierunku pedagogika I i II stopnia stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Liczba przyjętych na studia jest znacznie mniejsza niż osób ubiegających się o przyjęcie.

3.2. Potwierdzanie i uznawanie efektów uczenia się

Przyjęcie na studia może nastąpić także na podstawie wyników uzyskanych w toku **potwierdzania efektów uczenia się**. Zgodnie z Regulaminem Studiów UwB (Załącznik 17 Regulamin Studiów) obowiązującym do 30.09.2019 (Obwieszczenie nr 2/2017 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 6 czerwca 2017r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu Studiów Uniwersytetu w Białymstoku) warunki i tryb przyjęcia na studia kandydatów, którzy podlegali procedurze potwierdzenia efektów uczenia się określa dziekan. Na Wydziale obowiązywała (do 30.09.2019) Procedura *określająca warunki i tryb przyjęcia na studia kandydatów, którzy uzyskali pozytywny wynik procedury potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną* zgodna z wytycznymi Uchwały nr 1769 Senatu UwB z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie w Białymstoku. Jak dotąd nie przyjęliśmy na oceniany kierunek ani jednej osoby w toku potwierdzania efektów uczenia się. 13 września 2019 Senat UwB ustalił nową uchwałę (nr 2541) w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie w Białymstoku.

3.3. Warunki ukończenia studiów

Warunki ukończenia studiów pierwszego i drugiego stopnia zostały określone w Regulaminie Studiów UwB oraz Procedurze Dyplomowania (Załącznik 18 Procedura Dyplomowania) uchwalonej przez Radę Wydziału. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:

- zaliczenie przedmiotów objętych planem studiów i zdanie obowiązujących egzaminów oraz spełnienie innych wymagań przewidzianych planem studiów, a tym samym uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS
- złożenie pracy dyplomowej najpóźniej do końca sesji głównej (Dziekan może przedłużyć termin złożenia pracy dyplomowej do końca sesji poprawkowej)
- uzyskanie pozytywnego raportu dotyczącego pracy z programu antyplagiatowego OSA (od 2018/19 JSA) oraz pozytywnych ocen (promotora i recenzenta) z pracy dyplomowej
- zamieszczenie przez studenta pracy w Archiwum Prac Dyplomowych zgodnie z obowiązującymi wymogami.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed powołaną przez Dziekana wydziału komisją w terminie wyznaczonym przez Dziekana, nieprzekraczającym 3 miesięcy od daty złożenia pracy, nie później jednak niż do końca roku akademickiego, w którym praca została złożona.

3.4. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się

Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się odbywa się z zastosowaniem zróżnicowanych form sprawdzania, adekwatnych do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych, których dotyczą te efekty. Monitorowanie efektów uczenia się na ocenianym kierunku I i II stopnia odbywa się za pomocą prac etapowych, w tym zaliczeniowych i egzaminacyjnych, oraz prac dyplomowych. W sylabusach przedmiotowych koordynatorzy opracowują metody sprawdzenia efektów uczenia się. W rubryce „Metody i kryteria oceniania” znajdują się m.in.: kolokwium, referat, praca pisemna, projekt (indywidualny i grupowy), egzamin ustny, egzamin pisemny, itp. Nauczyciel akademicki na pierwszych zajęciach omawia sylabus (udostępniony studentom w USOS Web), informując jakiego rodzaju wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne nabyte w ramach przedmiotu oraz w jaki sposób będą one weryfikowane, jaka problematyka przewidziana jest do realizacji, w oparciu o jaką literaturę, wymagania konieczne do zaliczenia przedmiotu, nakład pracy studenta i nauczyciela, liczba punktów ECTS, terminy konsultacji. Student może liczyć na wsparcie udzielane w procesie uczenia się ze strony nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia (m.in. konsultacje mailowe i w siedzibie Wydziału). Studentom niepełnosprawnym udzielana jest pomoc adekwatna do ich specyficznych potrzeb edukacyjnych. Studenci szczególnie zdolni mogą także liczyć na wsparcie np. poprzez indywidualną organizację studiów. Przy owym wsparciu zmianie nie ulegają wymagania stawiane studentom. Zasady zaliczania roku akademickiego szczegółowo określa Regulamin Studiów UwB (rozdział V) (patrz Załącznik 17).

W zależności od przedmiotu, określonych efektów uczenia się, wykorzystywane są następujące narzędzia weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia:

- prace egzaminacyjne,
- sprawdzian ustny, polegający na omówieniu zagadnień problemowych,
- sprawdzian pisemny, polegający na rozwiązaniu zadań problemowych,
- sprawdzian testowy otwarty,
- sprawdzian testowy zamknięty (jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru),
- prace zaliczeniowe (np. prace z wykorzystaniem metody biograficznej,teczka diagnostyczna, konspekt lekcji, prace artystyczne itp.)
- indywidualne i zespołowe prace (np. prezentacje multimedialne, projekty, referaty, eseje),
- indywidualne i zespołowe zadania praktyczne,
- sprawozdania z przebiegu i wyników wykonywania zadań praktycznych,
- przygotowanie studenta do zajęć,
- aktywny udział w zajęciach, dyskusji.

Osiągnięte efekty uczenia się w kategorii wiedzy weryfikowane są za pomocą m.in. prac cząstkowych np. testy pisemne (z pytaniami zamkniętymi i/lub otwartymi); zaliczeń i egzaminów pisemnych w formie pytań otwartych lub zamkniętych lub zaliczeń i egzaminów ustnych. Egzamin pisemny lub ustny w szczególności służy sprawdzeniu poziomu zrozumienia

zagadnienia, umiejętności analizy i syntezy informacji oraz rozwiązywania problemów. Jest on ukierunkowany na sprawdzanie wiedzy na poziomie wyższym niż sama znajomość zagadnień i nie ogranicza się do znajomości faktów. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się w kategorii umiejętności obejmuje bezpośrednie obserwacje studenta w czasie wykonywania działania właściwego dla danego zadania zawodowego (np. w trakcie ćwiczeń czy praktyk). Pracownicy mają obowiązek przechowywania przez 1 rok prac cząstkowych (t.j. testy, prace zaliczeniowe itp.), dzienniczki praktyk oraz prace dyplomowe zachowane są w aktach studenta. Studenci są informowani o wynikach prac cząstkowych na zajęciach, a o wynikach zaliczeń i egzaminów na ocenę poprzez wpis do protokołu w USOSweb, zgodnie z Zarządzeniem nr 18 Rektora UwB z dnia 19 sierpnia 2011 roku *w sprawie prowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku dokumentacji przebiegu studiów z wykorzystaniem Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS) i Procedurą związaną z wpisywaniem ocen do indeksu elektronicznego/karty osiągnięć studenta ustaloną przez Radę Wydziału. W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce, z tym że przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia odbywa się w siedzibie uczelni.*

Efekty uczenia się osiągnięte na praktykach zawodowych (w tym specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela) sprawdzane są przez opiekunów praktyk z ramienia uczelni poprzez analizę dokumentów: dzienniczka praktyk, scenariuszy zrealizowanych zajęć oraz opinii i oceny określonej przez opiekuna praktyk z ramienia instytucji przyjmującej na praktykę. Opiekunowie praktyk z ramienia uczelni rozmawiają ze studentami na temat ich doświadczeń zdobytych w trakcie praktyki, w tym samooceny własnych mocnych i słabych stron. Od roku 2017/18 studenci dokonują oceny zasad, trybu i warunków organizacji i realizacji praktyk w anonimowej ankiecie. Wnioski z jej analizy zostały przekazane przez Dziekanów opiekunom praktyk z ramienia uczelni.

Liczba egzaminów przewidziana w planie studiów nie może przekroczyć 5 w semestrze i 8 w roku akademickim. Studenci nie mogą mieć jednego dnia dwóch egzaminów. Terminy egzaminów ustala się w porozumieniu ze studentami w taki sposób aby zapewnić im dogodną ilość czasu na przygotowanie się do niego. Służy to osiągnięciu najlepszych wyników oraz przestrzeganiu zasad higieny uczenia się.

W etosie studiowania na UwB (określonej m.in. w rocie ślubowania – treść określona w Statucie UwB, roz. IV) zawarte jest poszanowanie prawa i obyczajów akademickim. Nauczyciele prowadzący zajęcia zapobiegają i reagują na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (t.j. ściąganie, plagiaty). Prace dyplomowe są weryfikowane w systemie antyplagiatowym JSA (do 2018/19 była OSA) zgodnie z Zarządzeniem nr 3 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z 30 stycznia 2019 roku *w sprawie zasad weryfikacji pisemnych prac dyplomowych w ramach obowiązujących w Uniwersytecie w Białymstoku procedur antyplagiatowych* - Rada Wydziału uchwaliła Procedurę weryfikacji pisemnych prac

dypłomowych z wykorzystaniem otwartego systemu antyplagiatowego (JSA). W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta plagiatu rektor wstrzymuje postępowanie o nadanie tytułu zawodowego do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną oraz składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Rektor UwB powołał Rzeczników Dyscyplinarnych UwB ds. Nauczycieli Akademickich i ds. Studentów i Doktorantów. Niewłaściwe zachowania dostrzeżone przez nauczycieli akademickich lub studentów są zwykle zgłaszane do właściwego prodziekana. Strategia radzenia z sytuacją konfliktową jest każdorazowo wypracowywana w składzie poszkodowany, zgłaszający niewłaściwe zachowanie, dziekan (w razie potrzeby bezpośredni przełożony nauczyciela akademickiego).

Końcowym weryfikatorem efektów uczenia się jest proces dyplomowania szeroko omówiony w Regulaminie Studiów UwB (rozdział IX) (Załącznik 17) oraz w Procedurze dyplomowania uchwalonej przez Radę Wydziału (Załącznik 18) i sukcesywnie doskonalony. Na studiach I stopnia przewiduje się następujące rodzaje prac dyplomowych:

- badawcze: 1) empiryczne badania jakościowe lub ilościowe realizowane w terenie; 2) badania jakościowe realizowane na podstawie analizy literatury, dokumentów, źródeł (praca badawcza z określeniem celów, problemów, hipotez, metod analizy danych, itp.) – rozdział metodologiczny w takiej pracy jest swoisty, ale konieczny.
- projektowe: 1) projekt działalności praktycznej (w tym edukacyjnej) do zrealizowania lub realizowany przez studenta w środowisku lokalnym); 2) kompletny projekt badań empirycznych gotowy do realizacji.

Na studiach II stopnia występują następujące rodzaje prac dyplomowych:

- empiryczne badania jakościowe lub ilościowe realizowane w terenie;
- badania jakościowe realizowane na podstawie studiowania literatury naukowej, dokumentów, źródeł (praca badawcza z określeniem celów, problemów, hipotez, metod analizy danych, itp.) – rozdział metodologiczny jest konieczny, choć jego struktura jest swoista i nie musi odpowiadać strukturze typowej pracy badawczej o charakterze ilościowym.

Tematyka prac dyplomowych koresponduje z koncepcją kształcenia na kierunku oraz badaniami naukowymi realizowanymi na Wydziale będącymi w ścisłym związku z dyscypliną pedagogika. Rada Wydziału zatwierdzając tematy prac dyplomowych w szczególności bierze pod uwagę osadzenie problematyki w pedagogice jako dyscyplinie naukowej. Pracom dyplomowym stawia się wymagania zgodne z efektami uczenia się oraz poziomem studiów. Seminarium magisterskie trwa dwa lata, a licencjackie rok stąd też i projekty badawcze różnią się zakresem.

Analizy weryfikacji osiągniętych przez studentów I i II stopnia kierunku pedagogika efektów uczenia się dokonuje cyklicznie Wydziałowy Zespół ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia, któremu przewodniczy dr hab. Anna Karpińska, prof. UwB. Zespół w trybie co 2 lata opracowuje raport a wyniki analiz przedkłada Dziekanowi. Ostatni, z 2017r. zawierał analizy rozkładu ocen zaliczeniowych i egzaminacyjnych na kierunku Pedagogika w semestrze

zimowym 2016/2017 i sylabusów B do przedmiotów realizowanych w tym roku akademickim. Zalecenia i rekomendacje Zespół przedstawił członkom Rady Wydziału i na Otwartym Spotkaniu Konsultacyjnym. Osiągnięcie efektów uczenia się są monitorowane także poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów pedagogiki na rynku pracy. Zgodnie z Raportem pt. „Badanie losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2017-18” z marca 2019 roku (do wglądu w czasie wizytacji) - 81% absolwentów (N= 107, w tym 12 absolwentów Pracy Socjalnej) pracuje, a 19% jest bezrobotnych. Większość badanych (61%) stwierdziło, że nie miało problemów ze znalezieniem pracy. 75% badanych planuje kontynuować swoją edukację po zakończeniu studiów. Większość badanych zdecydowałoby się na wzięcie udziału w kursach i szkoleniach zawodowych, doszkalających lub ukończenie studiów podyplomowych.

O wypełnianiu efektów uczenia się na studiach I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim świadczą także działania i osiągnięcia naukowe studentów t.j.: udział w konferencjach naukowych, realizacja projektów badawczych, publikacje naukowe (patrz Załącznik 5).

3.5. Opis i charakterystyka prac etapowych i egzaminacyjnych

Stosowane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są dostosowane do rodzaju i formy realizacji danego przedmiotu oraz przypisanych efektów uczenia się. Prowadzący stosują różnorodne metody weryfikacji efektów uczenia się (przykładowe patrz Załącznik 11) uwzględniając: 1) wymagania związane z poziomem i profilem studiów, 2) indywidualne możliwości i potrzeby studentów (w tym z niepełnosprawnością). Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz sposoby udzielania im informacji zwrotnej o wynikach są przedstawiane na pierwszych zajęciach. Prace etapowe zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się (w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności oraz poziom opanowania języka obcego). W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce, z tym że przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia odbywa się w siedzibie Wydziału (co określa procedura związana z prowadzeniem zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik na odległość).

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów itp. a także prac dyplomowych realizowanych na Wydziale oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany.

Prace dyplomowe studenci przygotowują na seminariach dyplomowych. Na kierunku pedagogika realizowane są prace z zakresu pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, pedagogiki społecznej, edukacji międzykulturowej, andragogiki, pedagogiki medialnej, dydaktyki, pedeutologii, pedagogiki porównawczej, socjologii edukacji, resocjalizacji, medioznawstwa, historii wychowania, antropologii. Tematyka prowadzonych seminariów jest

głównie osadzona w dyscyplinie, ale występują także tematy interdyscyplinarne, powiązana jest z zainteresowaniami badawczymi i dorobkiem naukowym promotorów. Przykład: prof. dr hab. Marek Konopczyński: pedagogika resocjalizacyjna (przykładowe tematy: – pedagogika II stopień: *Kurator sądowy w percepcji nieletnich podopiecznych; Twórcza resocjalizacja w opiniach wychowawców Zakładu Poprawczego- mity i rzeczywistość*); dr hab. Tomasz Bajkowski: pedagogika rodziny (przykładowe tematy – pedagogika I stopień: *System rodzinny w percepcji podopiecznych Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego - projekt badań; Pozycja osób starszych w systemie rodzinnym - projekt badań*); dr hab. Małgorzata Głoskowska-Sołdatow: pedagogika wczesnoszkolna (przykładowe tematy – pedagogika II stopień: *Umiejętności interpersonalne uczniów klas trzecich szkoły podstawowej rozpatrywane w kontekście kompetencji społecznych; Autopercepcja uczniów klas trzecich szkoły podstawowej a samoocena kompetencji społecznych i obywatelskich*). Potwierdzeniem są tematy prac dyplomowych na kierunku pedagogika I i II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych (Załącznik 19 Wykaz tematów prac dyplomowych). Rodzaje prac dyplomowych opisano w pkt. 3.4. W trakcie seminariów wykorzystuje się zindywidualizowane metody pracy ze studentami (rozmowa, dyskusja i praca zespołowa) podyktowane ich potrzebami oraz problematyką i metodyką pracy dyplomowej. Weryfikacja efektów uczenia się w zakresie kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej realizowana jest w trakcie opracowywania poszczególnych części pracy (w zależności od jej charakteru) tj. teoretycznej, metodologicznej oraz empirycznej. Promotor ocenia wiedzę seminarzysty na temat projektowania i prowadzenia badań, umiejętność formułowania przedmiotu badań, ich celu, problemów i hipotez badawczych (tam gdzie są konieczne), wiedzę i umiejętność doboru właściwej procedury badań, metody, technik i konstrukcji narzędzi badawczych, umiejętność prezentacji i analizy wyników badań w części empirycznej. W efekcie samodzielnie wykonanej pracy dyplomowej (co świadczy również o świadomości studenta dotyczącej istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych) student posiada elementarne umiejętności badawcze pozwalające na analizowanie przykładów badań oraz konstruowanie i prowadzenie prostych badań pedagogicznych. Potrafi także sformułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki (z wykorzystaniem ICT) oraz wskazywać kierunki dalszych badań. Ostateczna weryfikacja efektów uczenia się dokonywana jest podczas obrony pracy dyplomowej.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Liczba nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku pedagogika I i II stopnia; dorobek naukowy lub artystyczny i/lub doświadczenie zawodowe kadry w zakresie dyscypliny wiodącej i wspomagających w pełni umożliwia prawidłową realizację procesu kształcenia. Pracownicy naukowo-dydaktyczni posiadają odpowiednie kompetencje merytoryczne (wiedza i umiejętności z zakresu danej dyscypliny naukowej),

kompetencje dydaktyczne oraz kompetencje komunikacyjne czego dowodzą wysokie oceny uzyskiwane w anonimowej ankiecie zajęć dydaktycznych realizowanej corocznie w systemie USOSWeb.

Tabela 5. Liczba pracowników zatrudnionych na Wydziale

Stopień awansu	Liczba pracowników zatrudnionych na Wydziale				
	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
mgr	24	20	19	23	23
dr	55	58	55	51	50
dr hab.	16	17	21	23	25
prof. dr hab.	3	3	4	4	6
Suma	98	98	99	101	104

Stany zawsze na 30.09.

Na Wydziale od lat można mówić o stabilności zatrudnienia umożliwiającej prawidłową realizację zajęć dydaktycznych. W latach 2014–2018 dostrzec można intensyfikację rozwoju i kształcenie kadry naukowo-dydaktycznej, co przełożyło się na wzrost liczby awansów naukowych. Wzrasta liczba pracowników samodzielnych i profesorów tytularnych a jednocześnie zatrudniane są osoby po studiach magisterskich (patrz tabela powyżej). Szczegółowe informacje dotyczące terminu i stopnia awansu kadry Załącznik 20_Awanse naukowe pracowników Wydziału (lata 2015-2019). Struktura kwalifikacji (posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe) oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Na Wydziale prowadzona jest polityka zmniejszania godzin nadwymiarowych. Kryterium przydzielania nauczycielom akademickim oraz innym osobom prowadzącym zajęcia dydaktyczne są kompetencje dydaktyczne oraz dorobek naukowy osoby. Potwierdzeniem kompetencji dydaktycznych pracowników do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są ukończone wcześniej szkolenia (lista osób uprawnionych w Załącznik 12).

Potwierdzeniem kompetencji pracowników naukowo-dydaktycznych do prowadzenia zajęć w języku obcego są np.: ukończona filologia angielska (Emilia Żyłkiewicz – Płońska, Agata Butarewicz); oświadczenia o kompetencjach; egzaminy doktorskie z języka obcego; wyjazdy ERASMUS+ oraz aktywny udział w zagranicznych konferencjach naukowych.

Kwalifikacje, kompetencje i doświadczenie osób prowadzących kształcenie na specjalności przygotowującej do zawodu nauczyciela przedszkola i klas I – III są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia nauczycieli (określonych we właściwym Rozporządzeniu MNiSW). Kryterium doboru jest ukończenie studiów przygotowujących do zawodu nauczyciela przedszkola i klas I – III, prowadzenie badań naukowych w tym obszarze lub inne udokumentowane osiągnięcia naukowe lub artystyczne.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są rokrocznie oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem (anonimowe ankiety w USOSWeb) oraz przez bezpośrednich przełożonych lub inne osoby wskazane przez dziekana, np. w formie hospitacji zajęć. Wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, stanowią ważny czynnik warunkujący doskonalenie członków kadry, a często nawet planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. Na UwB prowadzone są także okresowe oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia obejmujące aktywność w zakresie działalności naukowej lub artystycznej, dydaktycznej i organizacyjnej. W trakcie tej oceny uwzględnia się opinię bezpośredniego przełożonego, wyniki ocen dokonywanych przez studentów oraz hospitacji. Decyzją Rady Wydziału powołana jest Komisja dokonujące okresowych ocen pracowników.

Sytuacje konfliktowe oraz związane z przypadkami zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, czy też przejawami dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry rozpatrywane są indywidualnie.

Podstawowym założeniem polityki kadrowej Wydziału jest wspieranie rozwoju zawodowego pracowników oraz motywowanie do podnoszenia kwalifikacji. Ważnym zadaniem jest redukcja luki pokoleniowej poprzez zatrudnianie młodych zdolnych adeptów pracy naukowej. W ostatnich latach przyjęto w procedurze konkursowej 7 asystentów. Ostatnie lata to także liczne awanse związane z uzyskaniem stopni doktora habilitowanego oraz tytułów profesora (wykaz załącznik 20). Ogromna większość samodzielnych pracowników naukowych (poza dwoma profesorami) całą karierę akademicką zrealizowała pracując w macierzystej jednostce. Cieszy, że w ostatnich latach wśród nielicznych stypendystów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dyscypliny pedagogika znalazły się dwie pracownice Wydziału dr Marta Kowalczyk-Wałęziak oraz dr Anna Sokołowska-Młynarczuk.

Skuteczność prowadzonych działań w zakresie rozwoju kadry potwierdza uzyskanie przez Wydział w 2019 roku uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Wydział dysponuje 3 budynkami dydaktycznymi. Dwa z nich (A i B) zbudowane zostały w latach 60-tych ubiegłego stulecia i w ostatnich latach gruntownie wyremontowane, trzeci (budynek C) został wybudowany i oddany do użytku przed sześcioma laty. Budynek mieści 2 aule, w tym jedną na 300 osób, znakomicie zaprojektowane pracownie teatralną, muzyczną i plastyczną oraz trzy sale wykładowe.

Wydział dysponuje łącznie 32 salami – różnej wielkości, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz inne przedsięwzięcia naukowe i kulturalne. Ogółem w tych salach jest około 2000 miejsc siedzących. Studenci mają do dyspozycji:

- reprezentacyjną aulę im. Janusza Korczaka – 300 osób,
- 6 sal wykładowych - od 100 do 150 osób,

- 7 sal wykładowych - od 50 do 75 osób,
- 18 sal ćwiczeniowo-seminaryjnych - do 40 osób.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni korzystają z 32 pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby Katedr i Zakładów (wyposażonych w stanowiska komputerowe i drukarki), gdzie odbywają konsultacje ze studentami. Pracownicy mogą korzystać z sieci Internet, oprogramowania służącego do edycji dokumentów, wykonywania obliczeń w badaniach. Pieczę nad bezkolizyjnym wykorzystywaniem pomieszczeń sprawuje wydziałowy Administrator, natomiast za właściwe zarządzanie salami dydaktycznymi odpowiadają osoby układające rozkład zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Wszystkie pomieszczenia dziekanatów są wyposażone w kserokopiarki i niszczarki. Na parterze budynku znajdują się kserokopiarki samoobsługowe (dostępne dla wszystkich pracowników). Na parterze oraz półpiętrach budynku znajdują się tablice, na których studenci zamieszczają informacje o organizowanych imprezach. Koła naukowe i organizacje studenckie mają do dyspozycji gabloty umieszczone na korytarzach. W holach znajdują się przestrzenie wykorzystywane do ekspozycji wystawienniczej. Przy Katedrach i Zakładach zawieszono są gabloty do umieszczania informacji dotyczących rozwoju pracowników oraz ważnych komunikatów organizacyjnych (np. terminy konsultacji). Gabloty przy dziekanatach są wykorzystywane do przekazywania bieżących informacji studentom.

Studenci mogą korzystać z nowoczesnej hali sportowej mieszczącej się przy ul. Świerkowej 20A. Na bazę rekreacyjną hali sportowej składa się pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej, siłownia, mała sala służąca do zajęć aerobiku, gimnastyki oraz tańca.

W budynku C znajduje się także pokój przeznaczony dla młodych matek, gdzie mogą zaspokoić potrzeby swoich dzieci. Równie ważnym w komforcie studiowania jest wydzielenie miejsc, w których studenci i pracownicy mogą korzystać z usług małej gastronomii. Mają do dyspozycji 2 bufety: w budynku A - bar „Łasuch”, w budynku C – „Bistro Cafe Paryżanka”. Ponadto na różnych piętrach znajdują się automaty z napojami i przekąskami oraz siedzenia do wypoczynku czy rozmowy. Na każdej kondygnacji budynku znajdują się wyremontowane sanitariaty. Wydział posiada własny parking, z którego korzystają pracownicy (parking wewnętrzny) i studenci.

W osiągnięciu efektów uczenia się istotna jest infrastruktura i wyposażenie instytucji macierzystej, ale równie ważne jest poznanie i korzystanie z infrastruktury i wyposażenia instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią. Najczęstszy kontakt z instytucjami zewnętrznymi studenci mają podczas odbywania praktyk zawodowych oraz wizytowania instytucji wraz z prowadzącym. Praktyka odbywa się w instytucjach, stowarzyszeniach, fundacjach lub innego rodzaju placówkach określonych szczegółowo w Regulaminie praktyk, dobranej do wybranej specjalności, pozwalającej osiągnąć określone efekty uczenia się przyporządkowane praktykom. Korzystanie przez studentów z infrastruktury i wyposażenia instytucji zewnętrznych jest zróżnicowane i zależy od miejsca praktyki przypisanej do określonej specjalności. Zgodnie z Zarządzeniem nr 30 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia

30 września 2016 r. w sprawie *studenckich praktyk zawodowych*, co roku przeprowadzone są anonimowe ankiety oceny praktyk zawodowych. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których studenci odbywali praktykę, oceniona została wysoko, jako właściwa i pozwalająca na realizację programu praktyki.

Budynki Wydziału są w większości dostosowane pod względem architektonicznym do potrzeb osób niepełnosprawnych. Znajdują się w nich podjazdy dla wózków, dwie windy, sześć toalet. Studenci z dysfunkcją narządu ruchu mają organizowane zajęcia w części dostępnej. Drzwi katedr, zakładów i dziekanatów opatrzone zostały informacjami w piśmie punktowym (tzw. alfabet Braille'a). Dodatkowo Biblioteka Wydziału posiada specjalistyczne stanowisko komputerowe wspomagające pracę naukową osób niedowidzących wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie umożliwiające dowolne powiększanie zawartości ekranu.

Wydział posiada własną, **specjalistyczną biblioteką naukową** wchodzącą w skład systemu informacyjno-bibliotecznego UwB (www.pedagogika.uwb.edu.pl/biblioteka). Obecnie jest największą specjalistyczną biblioteką na Uniwersytecie w Białymstoku. Biblioteka Wydziału stanowi zaplecze naukowo-dydaktyczne pracowników i studentów. Gromadzone w niej materiały to przede wszystkim księgozbiór odpowiadający potrzebom naukowym zgodnym z dyscypliną wiodącą jaką jest pedagogika, realizowanym programem studiów oraz prowadzonymi badaniami naukowymi. Szczegółowe informacje w Załącznik 21_System biblioteczno-informacyjny Wydziału.

Podsumowując: Infrastruktura Wydziału pozwala w pełni zaspokoić potrzeby dydaktyczno-naukowe osób studiujących na kierunku *pedagogika*. Ilość, wielkość i wyposażenie sal wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych jest w pełni dostosowana do liczby studentów Wydziału oraz charakteru prowadzonych w nich zajęć dydaktycznych. Proces kształcenia odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury pozwalającej na osiągnięcie efektów uczenia się.

5.1. Zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Podstawowym i najważniejszym obecnie narzędziem komunikacji naukowej, udostępniania informacji o realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku jest Internet (szerzej zagadnienie to jest omówione w Kryterium 9).

Budynki Wydziału są wyposażone w niezbędną infrastrukturę teleinformatyczną (łącza telefoniczne i stałe łącze internetowe) oraz objęte są siecią bezprzewodową (WiFi_Eduroam). Poprzez sieć bezprzewodową każdy pracownik i student ma dostęp do Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studentów USOSweb (www.usos.uwb.edu.pl), stanowiącego podstawową platformę komunikacji naukowej. W USOSweb zamieszczone są sylabusy przedmiotów (w których zawarte są efekty uczenia się, treści przedmiotowe oraz literatura przedmiotu). Aktualny harmonogram zajęć dydaktycznych dostępny jest w systemie USOSweb oraz na stronie internetowej Wydziału. Jest to możliwe dzięki praktycznej aplikacji programu „Planista”. Informacje dotyczące odwołanych zajęć, terminu ich odpracowania zamieszczone

są systematycznie na stronie internetowej i USOSweb. W systemie USOSweb udostępnione są również adresy mailowe wszystkich nauczycieli akademickich i terminy konsultacji. Strona internetowa zawiera również link do platformy e-learningowej *Blackboard* (www.blackboard.uwb.edu.pl) oraz informacje dotyczące wymiany studenckiej – programy: Mobilności Studentów MOST i Erasmus+.

Zapewniony jest dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwiającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia w ramach prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (lub w formie kształcenia hybrydowego - *blended learning*). Studenci korzystają z oferty zajęć prowadzonych metodą e-learningu przez uprawnionych nauczycieli. Zasady realizacji zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik na odległość na Wydziale reguluje właściwa procedura.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wydział prowadzi od lat współpracę z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego o zasięgu międzynarodowym, ogólnopolskim i lokalnym. Przykłady współpracy mające znaczenia dla procesu kształcenia na kierunku pedagogika są zaprezentowane w Załącznik 22 Współpraca Wydziału z instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego. Opisane w załączniku przykłady współpracy z Komitetem Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk; towarzystwami i stowarzyszeniami o zasięgu międzynarodowym i polskim; Prezydenta Miasta Białystok; Podlaskim Kuratorium Oświaty; instytucjami odbywania praktyk zawodowych itd. dowodzą dużego zaangażowania pracowników Wydziału w różnorodne inicjatywy na rzecz wielu wspólnot. Aktywne uczestnictwo pracowników stanowi, z jednej strony przejaw upowszechniania wiedzy naukowej, ale także sposobność budowania kapitału społecznego, nabywania nowych kompetencji, co przekłada się na proces dydaktyczny. W programie studiów na kierunku pedagogika dostrzec można specyfikę kulturową i społeczno – gospodarczą Podlasie odczytywaną jednak w szerokich kontekstach. Interesariusza zewnątrzni (pracodawcy, osoby znaczące w środowisku), należący do Rady Programowej, aktywnie uczestniczą w tworzeniu i modyfikowaniu programów studiów. Programy studiów są sukcesywnie oceniane i modyfikowane, z aktywnym ich udziałem.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

Na Wydziale aktywnie działa Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, którym jest dr hab. Tomasz Sosnowski.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku pedagogika

O istotnej roli umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku świadczy uwzględnienie w nich treści związanych z wynikami badań nie tylko polskich, ale i zagranicznych, polecanie studentom literatury w języku obcym. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia wpisuje się w cele koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika, np. umożliwianie studentom szerokiego oglądu problemów edukacyjnych oraz przygotowywanie do uczestniczenia w różnych debatach edukacyjnych, w tym w języku obcym.

Wytyczne tworzenia programów studiów zawarte w Uchwale Senatu nr 2015 z dnia 22.02.2017 r. zawierają (w §3 ust.3 i 4 oraz §5) uregulowania dotyczące umiędzynarodowienia procesu kształcenia realizowanego na UwB. Od roku akademickiego 2017/18 w planie studiów I stopnia, w ramach modułu fakultatywnego, wprowadzone zostały 2 przedmioty do wyboru prowadzone w języku obcym (łącznie 4 ECTS). Podobnie w planie studiów II stopnia, w ramach modułu do wyboru, wprowadzony został przedmiot w języku obcym (2 ECTS). Kompetencje językowe studentów są podnoszone i weryfikowane poprzez zajęcia lektoratowe na studiach I i II stopnia. Na studiach I stopnia studenci uczestniczą w lektoracie z języka obcego przez 2 lata (I i II rok studiów) w wymiarze 60 godz. rocznie (identycznie na stacjonarnych i niestacjonarnych). Na studiach II stopnia studenci przez jeden semestr uczestniczą w lektoracie z języka obcego (30 h – 2 ECTS), a w kolejnym mają Specjalistyczny Warsztat Językowy (30 h – 2 ECTS). Sposoby weryfikacji i oceny osiąganych kompetencji językowych realizowane są poprzez różnorodne metody (kolokwia, egzaminy, itp.) stosowane jako prace cząstkowe oraz zaliczeniowe. Lektoraty kończą się egzaminem. Wątek ten był omówiony w kryterium 2 (pkt. 2.1.).

Studenci kierunku pedagogika mogą ponadto uczestniczyć w przedmiotach oferowanych na Wydziale w ramach programu Erasmus+. W roku akademickim 2018/19 skorzystało z tej możliwości skorzystało 56 studentów I stopnia i 26 studentów II stopnia.

Zagraniczna mobilność studentów odbywa się głównie w ramach realizacji programu Erasmus+. Umowy partnerskie podpisane są z uczelnia partnerskimi Litwy, Łotwy, Rumunii, Hiszpanii, Portugalii, Holandii, Niemiec, Włoch, Francji, Finlandii, Belgii, Turcji oraz Grecji (szczegółowy wykaz na stronie internetowej Wydziału, Erasmus+). W roku akademickim 2018/19 odbyły się 2 wyjazdy w ramach wyjazdu na studia oraz 1 wyjazd na praktyki. Wyjazdy są promowane są przez media społecznościowe, stronę internetową Wydziału oraz spotkania informacyjne z Wydziałowymi Koordynatorami programu Erasmus+. Ponadto na Wydziale odbywa się międzynarodowa wymiana studencka (Załącznik 23 Międzynarodowa wymiana studencka 2015-2019). Z Programu Erasmus+ w roku akademickim 2018/2019 skorzystało 15 studentów (3 studentki wyjechały – wszystkie do Portugalii; 12 studentów przyjechało na Wydział (1 osoba z Litwy, 1 z Hiszpanii i 10 z Chin). Kolejnym aspektem umiędzynarodowienia jest obecność na kierunku pedagogika studentów z Białorusi, Litwy, którzy uczestniczą w zajęciach wraz ze studentami polskimi. Studenci obcokrajowcy chętnie analizują w swoich

pracach przykłady ze swoich krajów, co zwiększa różnorodność opracowywanych, analizowanych i przedstawianych kwestii.

W procesie umiędzynarodowiania kształcenia na kierunku pedagogika oraz zwiększania jego stopnia kluczowe znaczenie mają doświadczenia międzynarodowe kadry Wydziału. W ostatnich latach dostrzec można wyraźny wzrost międzynarodowej aktywności naukowej pracowników Wydziału. Szans na rozwój kierunku w tym zakresie upatrujemy w dwóch obszarach działań: 1) rozwiązaniach systemowych; 2) indywidualnych kontaktach i aktywnościach pracowników Wydziału. Szereg przykładów współpracy znajduje się w Załącznik 24_ Międzynarodowa działalność naukowa pracowników Wydziału.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia staje się coraz bardziej znaczącym elementem monitorowania i oceny procesu kształcenia na kierunku pedagogika. Warunki do realizacji i doskonalenia idei umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku pedagogika można określić jako dobre, ale wymagające nadal świadomego planowania i monitorowania. Szansą jest usytuowanie UwB na pograniczu oraz wieloletnie doświadczenie współpracy międzynarodowej zespołów i poszczególnych osób. Nadzieją jest także fakt, że pracownicy Wydziału coraz chętniej podejmują działania służące podnoszeniu ich kompetencji językowych oraz coraz bardziej świadomie planują i realizują współpracę międzynarodową (poprzez udział w konferencjach zagranicznych, nawiązywanie współpracy naukowej, itp.). Międzynarodowe badania realizowane przez pracowników Wydziału przekładają się na dobór literatury i treści proponowanych w sylabusach zajęć. Wzrasta liczba publikacji w języku obcym. Ważne dla procesu kształcenia są także doświadczenia gromadzone w trakcie zagranicznych wizyt dydaktycznych prowadzonych w ramach programu Erasmus+, do którego aplikuje coraz więcej pracowników Wydziału. Planowane jest opracowanie programu wsparcia pracowników Wydziału w tłumaczeniu i korekcie zarówno materiałów dydaktycznych, jak i artykułów naukowych.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Na Wydziale aktywnie działa Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy międzynarodowej, którym jest dr Marta Kowalczuk – Walędziak.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Opiece naukowo-dydaktycznej studentów pedagogiki, ich wspierania w rozwoju społecznym i zawodowym Wydział poświęca wiele uwagi. Opieka nad studentami sprawowana jest systematycznie, ma charakter stały i kompleksowy, dotyczy: zarówno na płaszczyźnie naukowo-dydaktycznej jak również organizacyjno-administracyjnej. System opieki i wspierania studentów w procesie uczenia się tworzą działania wielu podmiotów: władz Wydziału, nauczycieli akademickich, wydziałowych koordynatorów ds. wymiany studenckiej (krajowej – MOST i międzynarodowej – Erasmus+), Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydziałowej

Rady Samorządu Studenckiego, opiekunów kół naukowych, opiekunów praktyk, pracowników biblioteki i administracji. Działania wyżej wymienionych osób i organów dotyczą przede wszystkim wspierania studentów w procesie uczenia się ale również opieki materialnej.

Na Wydziale realizowane są formy monitorowania bieżących potrzeb i problemów studenckich, które umożliwiają podjęcie właściwych i koniecznych działań podnoszących jakość funkcjonowania studentów pedagogiki. Wsparcie studentów Wydziału można ocenić jako bardzo wysokie. Świadczą o tym różnorodne formy i wymiary wsparcia (szczegółowo omówione w Załącznik 24 Wsparcie studentów Wydziału):

- 1) organizacyjno-dydaktyczne: elastyczne kształtowanie przebiegu studiów poprzez skorzystanie z Indywidualnego Planu Studiów i Programu Kształcenia (IPS) oraz Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS); Program Mobilności Studentów (MOST) i Program Erasmus +; wsparcie informacyjne udzielane przez pracowników Biblioteki wydziału;
- 2) informacyjne: platforma USOSweb, strona internatowa Wydziału; praca właściwych dziekanatów oraz dyżury dziekanów;
- 3) indywidualne potrzeby edukacyjne studiujących (w tym osób z niepełnosprawnością, osób zdolnych): konsultacje nauczycieli akademickich (realizowane także drogą mailową), dyżurów Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych funkcjonującego przy Centrum Wsparcia Studentów i Doktorantów Niepełnosprawnych UwB; obsługa biblioteczna; Akademicka Poradnia Psychologiczna;
- 4) rozwijanie zainteresowań naukowych i artystycznych: aktywności studentów w kołach naukowych Załącznik 25 Koła Naukowe Wydziału; wsparcie merytoryczne i finansowe w uczestniczeniu w konferencjach naukowych, warsztatach, wystawach, konkursach, projektach; Chór Akademicki UwB; spektakle Artystycznego Koła Teatralnego StuKoT; wystaw prac artystów zatrudnionych na Wydziale; udostępnianie przestrzeni Wydziału do ćwiczeń i prób artystycznych;
- 5) inicjatywy studenckie o charakterze indywidualnym iw ramach struktur: aktywność Wydziałowej Rady Samorządu Studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB; udział studentów w Radach Programowych, udział studentów w imprezach organizowanych na rzecz społeczności lokalnej; aktywność wolontaryjna studentów;
- 6) wsparcie materialne: stypendia naukowe, socjalne; Dom Studenta, zwolnienie z opłat za studia itp.;
- 7) wsparcie w znalezieniu pracy, nawiązaniu kontaktu z pracodawcami: opiekunowie praktyk zawodowych; Biuro Karier UwB;
- 8) rozwiązywanie skarg i zażaleń: Dziekan zgodnie z Regulaminem Studiów UwB; studentów obowiązuje Kodeks Etyki Studenta Uniwersytetu w Białymstoku opracowany przez Samorząd Studencki;
- 9) przeciwdziałania dyskryminacji: zajęcia edukacja regionalna, edukacja międzykulturowa, komunikacja międzykulturowa; szkolenia i warsztaty (np. Bajki międzykulturowe

w procesie wspierania integracji dzieci cudzoziemskich); współpraca z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w ramach programu „Różnorodność wśród Nas”.

Monitorowanie i ocena systemu opieki, wspierania oraz motywowania studentów oraz ocena kadry wspierającej proces kształcenia dokonywana jest systematycznie przede wszystkim na drodze analizy opinii studentów i absolwentów wyrażanych w ankietach ewaluacyjnych oraz indywidualnych kwestionariuszach oceny zajęć dydaktycznych. Wyniki przeprowadzanych co roku ankiet ewaluacyjnych wskazują, że ankietowani dobrze oceniają wsparcie uzyskiwane na Wydziale.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

W roku akademickim 2019/20 planowane jest zorganizowanie szkolenia dla studentów „Razem na rzecz bardziej sprawiedliwego świata dla wszystkich” związanych z problematyką dyskryminacji i przemocy – w ramach współpracy z Towarzystwem Edukacji Antydyskryminacyjnej.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Podstawowym i najważniejszym obecnie narzędziem udostępniania informacji o warunkach przyjęcia na studia, programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku, o możliwościach dalszego kształcenia oraz o zatrudnieniu absolwentów jest strona internetowa Wydziału (www.pedagogika.uwb.edu.pl). Formy i zakres udostępnianej publicznie informacji są zgodne z potrzebami różnych grup odbiorców i łatwe do odnalezienia – sprzyja temu czytelna konstrukcja strony internetowej zawierająca wyodrębnione strefy: kandydata, studenta i absolwenta.

W strefie **kandydata** znajdują się informacje dotyczące, np.: procesu rekrutacji na studia stacjonarne, niestacjonarne, podyplomowe i do Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UWB. Ponadto informacje o warunkach rekrutacji dostępne są w IRK (www.irk.uwb.edu.pl) (szerzej w kryterium 1). Bezpośrednią formą udostępniania kandydatom informacji o studiach są spotkania pracowników z młodzieżą szkół średnich Białostockiego Salonu Maturzystów, corocznego Festiwalu Nauki i Sztuki czy Dni Otwartych Wydziału. Na Wydziale działa także **Akademia Licealisty**, której głównym celem jest wspieranie w rozwoju tzw. kompetencji miękkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W ramach Akademii proponowana jest szeroka oferta cyklicznych oraz indywidualnych warsztatów/szkoleń prowadzonych przez nauczycieli akademickich i studentów Wydziału.

Wyniki przeprowadzanych co roku ankiet ewaluacyjnych wskazują, że stronę internetową Wydziału odwiedzają niemal wszyscy **studenci**. W strefie studenta zamieszczone są: regulamin studiów, organizacja roku akademickiego, kalendarz studenta (z wyznaczonymi terminami realizowania studenckich powinności), informacje o poziomach, formach i kierunkach kształcenia, problematyka seminariów dyplomowych, efekty uczenia się, plany i programy

kształcenia, informacje dotyczące rejestracji na przedmioty, zasad zaliczania przedmiotów, praktyk zawodowych, stypendiów, ubezpieczeń, płatności. Sylabusy przedmiotów zamieszczone są w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów USOSweb (www.usos.uwb.edu.pl). Aktualny harmonogram zajęć dydaktycznych dostępny jest w systemie USOSweb i na stronie internetowej Wydziału. Jest to możliwe dzięki praktycznej aplikacji programu „Planista”.

Strona internetowa zawiera również link do platformy e-learningowej *Blackboard* (www.blackboard.uwb.edu.pl). Ponadto są informacje dotyczące wymiany studenckiej – programów: Mobilności Studentów MOST i Erasmus+. Umieszczone są tam informacje o uczelniach partnerskich, zasadach i terminach rekrutacji do programu, informacje dla studentów przyjeżdżających. Stworzone zostało także forum, dzięki któremu studenci wymieniają się doświadczeniami z pobytu na uczelniach zagranicznych.

Posiadamy wydziałowy kanał w serwisie YouTube oraz fanpage na Facebook`u w celach promocyjnych oraz pełniejszego wykorzystania możliwości Internetu do komunikowania się z kandydatami i studentami. Studenci doświadczający niepełnosprawności, w celu dotarcia do interesujących ich informacji, korzystają z pomocy Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych oraz z Centrum Wsparcia Studentów i Doktorantów Niepełnosprawnych UwB.

Studenci i **absolwenci** Wydziału mają dostęp do informacji dotyczących możliwości dalszego kształcenia (studiów podyplomowych, Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB), a także zatrudnienia absolwentów co leży w gestii Biura Karier (www.bk.uwb.edu.pl) i biura Badań Losów Absolwenta. Biura są jednostkami organizacyjnymi szkół wyższych działającymi na styku uczelni i szeroko rozumianego rynku pracy. Głównym celem jest poszerzenie wiedzy studentów i absolwentów na temat realiów rynku pracy oraz stymulowanie ich samodzielności w aktywnym, efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia odpowiadającego ich kwalifikacjom i aspiracji.

W 2013 roku powołana została Rada Absolwentów Wydziału, stanowiąca organ z głosem doradczym w ważnych momentach życia akademickiego. W Radzie zasiadają osoby, które osiągnęły znaczące sukcesy w różnych dziedzinach, uczestnicząc aktywnie w życiu społecznym i kulturalnym naszego regionu, a nawet – w niektórych przypadkach – kraju. Są oni ambasadorami kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. W roku 2017 odbył się I Zjazd Absolwentów i Pracowników Wydziału UwB.

Ważnym elementem zapewniającym publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji jest możliwość pobrania określonych **procedur** i **dokumentów** zatwierdzonych przez Radę Wydziału. We właściwej zakładce (studenci i pracownicy) można uzyskać informacje dotyczące m.in. 1) procedur: dyplomowania; przyznawania indywidualnego toku studiów oraz indywidualnej organizacji studiów; określania różnic programowych; powoływania studenckich kół naukowych; oceny jakości zajęć dydaktycznych; podziału środków na działalność studencką; weryfikacji pisemnych prac dyplomowych z wykorzystaniem JSA; stosowania europejskiego systemu transferu punktów (ETCS); określająca kryteria ubiegania się o zmianę formy studiów, itd.

Informacje umieszczane na stronie aktualizowane są systematycznie co leży w kompetencjach władz Wydziału. Wprowadzaniem zmian zajmuje się osoba powołana do prowadzenia strony. Strona Wydziału ulegać będzie w najbliższym czasie poważnym modyfikacjom co jest podyktowane: 1) sukcesywnym procesem modernizowania stron www Wydziałów podjętym przez władze UwB; 2) zmianą nazwy i struktury Wydziału (od 01.10.2019).

Ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana jest systematycznie przede wszystkim na drodze analizy opinii studentów, absolwentów oraz słuchaczy studiów podyplomowych wyrażanych w ankietach ewaluacyjnych. Analiz tych dokonuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Ważnym źródłem danych dotyczących zakresu przedmiotowego i jakości informacji o studiach są również nieformalne stanowiska i postulaty zgłaszane do samorządu studenckiego, prodziekanów, pracowników dziekanatów bądź sekretariatu.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

Wychodząc na przeciw oczekiwaniom studentów na Uniwersytecie w Białymstoku udostępniona jest aplikacja mobilna USOSweb, przy pomocy której można bezpośrednio z urządzeń mobilnych (obsługujących system operacyjny Android) sprawdzić plan zajęć, oceny itp.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Szczególną rolę w zapewnianiu wysokiej jakości kształcenia przypisujemy interesariuszom wewnętrznym, do których należą: Kolegium Dziekańskie Wydziału, Członkowie Rady Wydziału, Wydziałowe Zespoły: ds. Jakości Kształcenia oraz ds. Ewaluacji Efektów Kształcenia, Członkowie Samorządu Studenckiego. Ponadto od wielu lat (od 2012/2013 roku) interesariusze wewnętrzni - **nauczyciele akademicy oraz studenci** – uczestniczą w cyklicznie organizowanych Otwartych Spotkaniach Konsultacyjnych poświęconych dyskusji na temat doskonalenia programu, procesu i form kształcenia. Podstawową metodą wypracowywania celów strategicznych kształcenia jest analiza i ocena słabych oraz mocnych dotychczasowych stron, istniejących zagrożeń i szans. Interesariusze wewnętrzni współtworzą m.in. priorytety edukacyjne, przygotowują projekty uchwał i koordynują prace dotyczące doskonalenia oferty kształcenia - zgodnie z potrzebami regionalnego i krajowego rynku pracy oraz prowadzonymi badaniami naukowymi i tendencjami międzynarodowymi - poza tym powołują i monitorują funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Sprawowanie nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem pedagogika jest złożonym procesem wymagającym dużego zaangażowania i sprawnej komunikacji wielu gremiów. Kompetencje i zakres odpowiedzialności poszczególnych osób/zespołu osób w Załącznik 26 Polityka jakości - zakresy kompetencji i odpowiedzialności.

Niesłabnące od lat zainteresowanie studiami na kierunku pedagogika oraz wysokie zatrudnienie jego absolwentów wskazuje na właściwe planowanie, realizację i monitorowanie jakości kształcenia na kierunku pedagogika.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na kierunku PEDAGOGIKA

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Profesjonalna kadra dydaktyczna prowadząca badania naukowe na wysokim poziomie pozwala osiągać zaplanowane efekty kształcenia 2) Możliwość prowadzenia badań, poszerzania wiedzy i umiejętności nie tylko w ramach zajęć objętych programem studiów, ale także w ramach kół naukowych, wyjazdów i konferencji zagranicznych, itp. 3) Stabilność zatrudnienia pracowników umożliwiającą prawidłową realizację zajęć dydaktycznych 4) Znakomita, modernizowana infrastruktura dydaktyczna oraz wzbogacona Biblioteka Wydziału 5) Wzrost aktywności międzynarodowej pracowników (umiędzynarodowienie badań i publikacji naukowej, częstsze wyjazdy na Erasmus plus i zagraniczne konferencje naukowe) 6) Warunki do publikowania wyników badań własnych studentów (prowadzone czasopisma naukowe, publikacje redagowane) 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Brak zagranicznych profesorów wizytujących dłuższy okres na Wydziale. 2. Brak systemu motywującego nauczycieli akademickich do pracy nad doskonaleniem jakości kształcenia i nad funkcjonowaniem systemu. <ol style="list-style-type: none"> 1) Względnie niska aktywność pracowników naukowo-dydaktycznych w pozyskiwaniu grantów naukowo-badawczych. 2) Wzrastająca biurokratyzacja związana z planowaniem, realizowaniem i ewaluowaniem procesu dydaktycznego. 3) Zbyt słabe kompetencje studentów w zakresie języków obcych do studiowania literatury obcojęzycznej.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Dynamiczny rozwój miasta i regionu przyczynia się do zapotrzebowania na wykwalifikowanych pedagogów. 2) Rosnące zainteresowanie instytucji edukacyjnych z regionu realną współpracą z Wydziałem, w tym w zakresie realizacji praktyk studenckich, staży, wolontariatu. 3) Widowiskowo – dydaktyczna aula Wydziału staje się w przestrzeni miasta Białystok ważnym miejscem spotkań teatralnych, tanecznych, muzycznych itp. – w tym dla dzieci i z ich udziałem. 4) Zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w funkcjonowanie 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zmiany w szkolnictwie wyższym w odniesieniu do ścieżki kariery naukowej pracowników w której nacisk położony jest głównie na osiągnięcia naukowe, w niewielkim stopniu docenia się dydaktyczne. 2) Niski status społeczny zawodu nauczyciela i pedagoga oraz kryzys szkolnictwa na niższym szczeblu edukacji skutkować może zmniejszeniem zainteresowania studiami na kierunku pedagogika i pracą w tym zawodzie. 3) Niski poziom kapitału społecznego Polaków dostrzegalny jest także w słabnącym zaangażowaniu studentów w działania

<p>Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia i w podnoszeniu jakości procesu kształcenia.</p> <p>5) Usytuowanie geograficzne Uniwersytetu w Białymstoku oraz funkcjonowanie w Sieci Uniwersytetów Pogranicza stwarza naturalne możliwości do nawiązywania współpracy międzynarodowej w wymiarze dydaktycznym i naukowym.</p>	<p>wspólnotowe.</p> <p>4) Niski poziom wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osób rekrutujących się na studia pedagogiczne utrudnia osiągnięcie efektów uczenia się (w tym szczególnie rozwijanie działalności naukowej).</p> <p>5) Łączenie przez studentów (także studiów stacjonarnych) studiów z aktywnością zawodową zmniejsza ich utożsamianie się z byciem studentem, osłabia motywację do samokształcenia.</p>
--	---

(Pieczęć uczelni)

.....
 (podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
 (podpis Rektora)

....., dnia .....
 (miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Załączniki dotyczące Części I Raportu Samooceny (wyłącznie w wersji elektronicznej)

- Załącznik 1 Efekty uczenia się dla kierunku pedagogika
- Załącznik 2 Przykładowe rozwinięcia kierunkowych efektów uczenia
- Załącznik 3 Osiągnięcia Wydziału w działalności naukowo-badawczej.
- Załącznik 4 Wybrane publikacje pracowników Wydziału.
- Załącznik 5 Działalność Studenckich Kół Naukowych.
- Załącznik 6 Sylwetka absolwenta pedagogika I i II st.
- Załącznik 7 Plan studiów Pedagogika S1_2018-19)
- Załącznik 8 Plan studiów Pedagogika N1_2018-19)
- Załącznik 9 Plan studiów Pedagogika S2_2018-19
- Załącznik 10 Plan studiów Pedagogika N2_2018-19
- Załącznik 11 Zestawienie metod dydaktycznych i metod sprawdzania efektów uczenia się przypisanych do wybranych przedmiotów
- Załącznik 12 Lista osób uprawnionych do prowadzenia e-learningu
- Załącznik 13 Wykaz zajęć prowadzonych w e-learningu (rok akademicki 2018/2019)
- Załącznik 14 Efekty uczenia się praktyk zawodowych
- Załącznik 15 Wykaz placówek do odbycia praktyk_umowy
- Załącznik 16 Wykaz potencjalnych placówek odbywania praktyk
- Załącznik 17 Regulamin Studiów
- Załącznik 18 Procedura Dyplomowania
- Załącznik 19 Wykaz tematów prac dyplomowych
- Załącznik 20 Awanse naukowe pracowników Wydziału (lata 2015-2019)
- Załącznik 21 System biblioteczno-informacyjny Wydziału
- Załącznik 22 Współpraca Wydziału z instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego
- Załącznik 23 Międzynarodowa wymiana studencka 2015-2019
- Załącznik 24 Międzynarodowa działalność naukowa pracowników Wydziału
- Załącznik 25 Wsparcie studentów Wydziału
- Załącznik 26 Koła Naukowe Wydziału
- Załącznik 27 Polityka jakości - zakresy kompetencji i odpowiedzialności

Załącznik nr 2. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 6. Liczba studentów ocenianego kierunku

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat 2016/2017	Bieżący rok akademicki 2019/2020	Dane sprzed 3 lat 2016/2017	Bieżący rok akademicki 2019/2020
I stopnia	I	302	103	77	40
	II	295	181	75	68
	III	301	201	73	97
II stopnia	I	165	98	128	80
	II	158	85	173	81
jednolite studia magisterskie	nie dotyczy				
Razem:		1221	668	526	366

Tabela 7. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2016	225	246	124	69
	2017	209	252	79	63
	2018	192	234	68	55
II stopnia	2016	113	127	146	135
	2017	107	126	80	91
	2018	96	101	78	138
jednolite studia magisterskie	nie dotyczy				

Tabela 8. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861).

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS /Liczba godzin PEDAGOGIKA	
	I stopień	II stopień
	rok akad. 2018/2019	
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180 ECTS	4 semestry 120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	1830 stacjonarne 1056 niestacjonarne	905 stacjonarne 541 niestacjonarne
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	90	60
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	130	95
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	95	60
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	10	nie dotyczy
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	150h	nie dotyczy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	30 h	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1830/ 186	1056/110
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1056/65	541/ 18

Tabela 9. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Pedagogika I stopnia (rok. akad. 2018/19)				
Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć		Liczba punktów ECTS
		stacjonarne	niestacjonarne	
Moduł specjalnościowy	wykłady/ćwiczenia	720	392	65
Moduł kierunkowy	wykłady/ćwiczenia	480	257	52
Podstawy metodologii nauk społecznych	wykłady/ćwiczenia	30	20	2
Ochrona własności intelektualnej	wykłady	5	5	1
Seminarium licencjackie	seminarium	60	50	10
Razem:		1295	674	130

Tabela 10. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Pedagogika II stopnia (rok. akad. 2018/19)				
Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć		Liczba punktów ECTS
		stacjonarne	niestacjonarne	
Moduł specjalnościowy	wykłady/ćwiczenia	275	137	41
Moduł metodologiczny	wykłady/ćwiczenia	60	38	8
Moduł kierunkowy	wykłady/ćwiczenia	225	100	31
Zarządzanie zasobami własności intelektualnej	wykłady	5	5	2
Seminarium magisterskie	seminarium	120	100	13
Razem:		685	380	95

Od roku akademickiego 2019/20 na Wydziale zostały uruchomione jednolite studia magisterskie pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna i nie prowadzi się już rekrutacji na kierunek pedagogika I i II stopnia na specjalności przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I – III.

W obowiązujących wcześniej programach studiów przygotowywanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I – III odbywa się na kierunku pedagogiki zgodnie ze Standardami kształcenia nauczycieli (Dz. U. 2012, poz. 131). Na kierunku pedagogika I stopnia oferowana jest specjalność pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna nadająca kwalifikacje do nauczania w klasach I – III. Na kierunku pedagogika II stopnia oferowane są dwie specjalności: 1) pedagogika wczesnoszkolna, 2) pedagogika przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego.

Tabela 11. Zajęcia przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela – Pedagogika I stopnia (pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna) – rok akad. 2018/19

L.P.	Nazwa zajęć/grupy zajęć	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba godzin zajęć		Forma/formy zajęć	
			St.	Nst.	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
1	Ochrona własności intelektualnej	1	5	5	wykłady	wykłady
2	Technologia informacyjna	3	30	18	laboratoria	laboratoria
3	Emisja głosu	1	15	10	laboratoria	laboratoria
4	Podstawy filozofii i etyki	2	20	12	wykłady	wykłady
5	Język obcy	6	120	120	lektoraty	lektoraty
6	Wychowanie fizyczne		30		ćwiczenia	
7	Psychologia ogólna	3	30	18	wykład/ ćwicz.	wykłady
8	Socjologia ogólna	5	45	20	wykład/ ćwicz.	wykłady
9	Psychologia rozwojowa	3	30	18	wykład/ ćwicz.	wykłady
10	Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania	2	20	18	ćwiczenia	wykłady
11	Socjologia wychowania	4	45	20	wykład/ ćwicz.	wykłady
12	Psychologia społeczna i wychowawcza	4	45	20	wykład/ ćwicz.	wykłady
13	Komunikacja społeczna	2	30	18	wykład/ ćwicz.	wykłady
14	Podstawy wiedzy o sztuce	1	15	10	wykłady	wykłady
15	Podstawy metodologii nauk społecznych	2	30	20	wykład/ ćwicz.	ćwiczenia
16	Podstawy pedagogiki	7	60	30	wykład/ ćwicz.	wykład/ćwicz.
17	Teoria wychowania	7	60	30	wykład/ ćwicz.	wykłady
18	Historia wychowania cz.1	3	30	15	wykłady/labor.	wykłady
19	Historia wychowania cz.2	4	30	15	wykłady/labor.	wykłady
20	Dydaktyka ogólna	7	60	30	wykłady/labor.	wykład/ ćwicz.

21	Pedeutologia	3	30	18	wykład/ ćwicz.	wykłady
22	Polityka i prawo oświatowe	3	30	18	wykład/ ćwicz.	wykłady
23	Pedagogika specjalna	3	30	18	wykład/ ćwicz.	wykłady
24	Pedagogika społeczna	7	60	30	wykład/ ćwicz.	wykłady
25	Andragogika	4	45	23	wykład/ ćwicz.	wykłady
26	Diagnostyka pedagogiczna	4	45	30	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
27	Przedmiot 1 do wyboru w języku polskim lub przedmiot 1 do wyboru w języku obcym*	2	30	15	wykład/ ćwicz.	wykłady
28	Przedmiot 2 do wyboru w języku polskim lub przedmiot 2 do wyboru w języku obcym*	2	30	15	wykład/ ćwicz.	wykłady
29	Seminarium licencjackie	10	60	50	seminarium	seminarium
30	Praktyki zawodowe (2 tyg. = 30h)	2			praktyka	praktyka
31	Praktyki zawodowe (6 tyg. = 120h)	8			praktyka	praktyka
32	Pedagogika przedszkolna	4	30	10	wykład/ ćwicz.	wykłady
33	Pedagogika wczesnoszkolna	4	30	10	wykład/ ćwicz.	wykłady
34	Psychopedagogiczne podstawy edukacji dziecka	4	30	18	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
35	Zabawy w przedszkolu	1	15	10	wykłady	wykład/ ćwicz.
36	Praca opiekuńczo-wychowawcza w przedszkolu i szkole	4	30	10	wykład/ ćwicz.	wykłady
37	Diagnoza i wspieranie rozwoju dziecka	6	45	27	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
38	Praca korekcyjno-kompensacyjna	4	30	20	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
39	Edukacja polonistyczna z metodyką	4	50	30	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
40	Metodyka edukacji plastycznej w przedszkolu i szkole	3	45	27	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
41	Metodyka prowadzenia zajęć technicznych i komputerowych	3	45	27	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
42	Edukacja matematyczna z metodyką	4	50	30	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
43	Edukacja społeczno-przyrodnicza z metodyką	4	35	20	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
44	Metodyka edukacji muzycznej w przedszkolu i szkole	3	30	18	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
45	Metodyka pracy w przedszkolu cz.1	3	60	36	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
46	Metodyka pracy w przedszkolu cz.2	5	45	27	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
47	Metodyka wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej	4	45	27	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.

48	Warsztaty muzyczne	1	15	9	ćwiczenia	laboratoria
49	Metodyka kształcenia zintegrowanego	2	45	18	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
50	Planowanie i organizacja pracy w przedszkolu	2	45	18	wykład/ ćwicz.	wykład/ ćwicz.
RAZEM		180	1830	1056		

St. – studia stacjonarne, Nst. – studia niestacjonarne

Tabela 12. Zajęcia przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela – Pedagogika II stopnia (pedagogika wczesnoszkolna) – rok akad. 2018/19

L.P.	Nazwa zajęć/grupy zajęć	punkty ECTS	Liczba godzin zajęć		Forma/formy zajęć	
			St.	Nst.	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
1	Antropologia kulturowa	4	30	15	wykład/ ćwiczenia	wykłady
2	Język obcy	2	30	30	lektoraty	lektoraty
3	Specjalistyczny warsztat językowy	2	30	30	lektoraty	lektoraty
4	Technologia informacyjna	1	10	10	laboratoria	laboratoria
5	Zarządzanie zasobami własności intelektualnej	2	5	5	wykłady	wykłady
6	Komunikacja międzykulturowa	4	30	18	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
7	Podstawy estetyki	2	15	10	wykłady	wykłady
8	Polityka społeczna	2	15	10	wykłady	wykłady
9	Antropologia pedagogiczna	2	15	10	wykłady	wykłady
10	Psychologia kliniczna	4	30	18	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
11	Edukacja międzykulturowa	7	45	20	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
12	Kierunki wychowania w pedagogice XX wieku	5	45	20	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
13	Pedagogika ogólna	7	45	20	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
14	Pedagogika porównawcza	7	45	20	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
15	Nowoczesne tendencje w dydaktyce	5	45	20	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
16	Metodologia badań społecznych	2	10	12	wykłady	wykłady
17	Badania ilościowe z elementami statystyki	3	25	13	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
18	Metody badań jakościowych	3	25	13	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
19	Przedmiot do wyboru w języku polskim lub przedmiot do wyboru w języku obcym*	2	15	10	ćwiczenia	ćwiczenia
20	Seminarium magisterskie	13	120	50	seminarium	seminarium
21	Dziecko i zdrowie	5	30	10	wykład/ ćwiczenia	wykłady
22	Edukacja literacka w klasach I-III	6	45	24	wykład/	wykład/

					ćwiczenia	ćwiczenia
23	Edukacja społeczna i obywatelska w klasach I-III	5	30	16	ćwiczenia	ćwiczenia
24	Współczesne koncepcje w pedagogice wczesnoszkolnej	5	30	10	wykład/ ćwiczenia	wykłady
25	Media w edukacji wczesnoszkolnej	4	30	16	ćwiczenia	ćwiczenia
26	Pedagogika kreatywności	5	30	18	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
27	Projektowanie działań edukacyjnych w klasach I-III	5	35	16	ćwiczenia	ćwiczenia
28	Psychopedagogiczne aspekty trudności w uczeniu się	6	45	27	wykład/ ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
RAZEM		120	905	491		

Tabela 13. Zajęcia przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela – Pedagogika II stopnia (pedagogika przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego) – rok akad. 2018/19

L.P.	Nazwa zajęć/grupy zajęć	punkt y ECTS	Liczba godzin zajęć		Forma/formy zajęć	
			St.	Nst.	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
1	Antropologia kulturowa	4	30	15	wykład/ćwiczenia	wykłady
2	Język obcy	2	30	30	lektoraty	lektoraty
3	Specjalistyczny warsztat językowy	2	30	30	lektoraty	lektoraty
4	Technologia informacyjna	1	10	10	laboratoria	laboratoria
5	Zarządzanie zasobami własności intelektualnej	2	5	5	wykłady	wykłady
6	Komunikacja międzykulturowa	4	30	18	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
7	Podstawy estetyki	2	15	10	wykłady	wykłady
8	Polityka społeczna	2	15	10	wykłady	wykłady
9	Antropologia pedagogiczna	2	15	10	wykłady	wykłady
10	Psychologia kliniczna	4	30	18	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
11	Edukacja międzykulturowa	7	45	20	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
12	Kierunki wychowania w pedagogice XX wieku	5	45	20	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
13	Pedagogika ogólna	7	45	20	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
14	Pedagogika porównawcza	7	45	20	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
15	Nowoczesne tendencje w dydaktyce	5	45	20	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
16	Metodologia badań społecznych	2	10	12	wykłady	wykłady
17	Badania ilościowe z elementami statystyki	3	25	13	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia
18	Metody badań jakościowych	3	25	13	wykład/ćwiczenia	wykład/ ćwiczenia

19	Przedmiot do wyboru w języku polskim lub przedmiot do wyboru w języku obcym*	2	15	10	ćwiczenia	ćwiczenia
20	Seminarium magisterskie	13	120	50	seminarium	seminarium
21	Metodyka wczesnego nauczania języka angielskiego	8	45	25	wykład/ćwiczenia	wykład/ćwiczenia
22	CLIL - język angielski w kształceniu zintegrowanym	7	30	16	wykład/ćwiczenia	wykład/ćwiczenia
23	Warsztaty metodyczne z wczesnego nauczania języka angielskiego	6	30	16	ćwiczenia	ćwiczenia
24	Indywidualizacja pracy z dzieckiem	5	35	15	wykład/ćwiczenia	wykład/ćwiczenia
25	Współczesne tendencje w pedagogice przedszkolnej	4	30	10	wykład/ćwiczenia	wykłady
26	Zabawa w edukacji małego dziecka	6	45	19	wykład/ćwiczenia	wykład/ćwiczenia
27	Praktyka	5	60	60	praktyka	praktyka
RAZEM		120	905	515		

Tabela 14. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Pedagogika I stopnia (2018/19)						
Nazwa programu/ zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów (liczba godzin)	Liczba godzin	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
język obcy	lektorat	1, 2,3,4	stacjonarne	120	angielski	343
język obcy	lektorat	1, 2,3,4	stacjonarne	120	rosyjski	50
przedmiot 1 do wyboru w języku obcym	wykłady i ćwiczenia	3	stacjonarne	30	angielski	0
przedmiot 2 do wyboru w języku obcym	wykłady i ćwiczenia	3	stacjonarne	30	angielski	0
przedmiot do wyboru w języku obcym – 8 przedmiotów z oferty Erasmus+	wykłady i ćwiczenia	1,2	stacjonarne	15-30	angielski	53
język obcy	lektorat	1, 2,3,4	niestacjonarne	120	angielski	133
język obcy	lektorat	1, 2,3,4	niestacjonarne	120	rosyjski	28

przedmiot 1 do wyboru w języku obcym	wykłady	3	niestacjonarne	30	angielski	0
przedmiot 2 do wyboru w języku obcym	wykłady	3	niestacjonarne	30	angielski	0

Pedagogika II stopnia (2018/19)						
Nazwa programu/ zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów (liczba godzin)	Liczba godzin	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
język obcy	lektorat	2	stacjonarne	30	angielski	80
język obcy	lektorat	2	stacjonarne	30	rosyjski	14
specjalistyczny warsztat językowy	lektorat	3	stacjonarne	30	angielski	80
specjalistyczny warsztat językowy	lektorat	3	stacjonarne	30	rosyjski	14
przedmiot do wyboru w języku obcym – 2 przedmioty z oferty Erasmus+	wykłady i ćwiczenia	3	stacjonarne	15-30	angielski	26
język obcy	lektorat	2	niestacjonarne	30	angielski	70
język obcy	lektorat	2	niestacjonarne	30	rosyjski	15
specjalistyczny warsztat językowy	lektorat	3	niestacjonarne	30	angielski	64
specjalistyczny warsztat językowy	lektorat	3	niestacjonarne	30	rosyjski	21
przedmiot do wyboru w języku obcym	ćwiczenia	3	niestacjonarne	30	angielski	0

Załącznik nr 3. Wykaz materiałów uzupełniających (wyłącznie w formie elektronicznej)

ZAŁĄCZNIK 1_Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861).

ZAŁĄCZNIK 2_Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.

ZAŁĄCZNIK 3_Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego 2019/20.

ZAŁĄCZNIK 4_Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć

ZAŁĄCZNIK 5_Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań.

ZAŁĄCZNIK 6_Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.

ZAŁĄCZNIK 7_Wykaz tematów prac dyplomowych z roku akademickiego 2018/19

Wykaz tematów prac dyplomowych obejmuje dane z roku akademickiego 2018/19 w związku z tym, że łączna liczba absolwentów kierunku pedagogika I i II stopnia z ostatnich dwóch lat przekracza 100 osób.